2001 ЙИЛ 25 январ, ПАЙШАНБА

ҚИШЛОҚ ҲАЁТИ

Ўзбекистон Республикаси ижтимоий-иқтисодий газетаси

Qishloq HAYOTI

1974 йил 1 январдан чиқа бошлаган

№ 10 (6.223). Сотувда эркин нархда

БУГУНГИ СОНДА:

ИСТИҚЛОЛ САОДАТИ

Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан кейин миллионлаб ватандошларим қатори менинг ҳаётимда ҳам катта ўзгаришлар рўй берди.

(1-3-саҳифаларда)

МЕҲНАТИДАН БАХТ ТОПГАНЛАР

Шу кунларда "чоркесар"ликлар ҳаётида энг қизғин, масъулиятли палла – чорва қишлови қизғин давом этяпти. Хўжаликнинг мавжуд 20 та қўрасида 5,5 минг бош зотдор ангор эчкилари парваришланмоқда.

(1-3-саҳифаларда)

АЛПОМИШ АВЛОДЛАРИ

Сурхондарёдаги Алпомиш хотира турнирида Достоннинг "Тико" миниб кетганлигини эшитиб, кўпроқ Бобоназар полвонни эсладим.

(1-4-саҳифаларда)

«КАМОЛОТ» ЁШЛАРИМИЗНИНГ ЧИНАКАМ СУЯНЧИ ВА ТАЯНЧИ БЎЛСИН

Президент Ислом Каримовнинг «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати ташаббус гуруҳи билан учрашувда сўзлаган нутқи

Ассалому алайкум, ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Бугунги учрашувимиздан мақсад - жамиятимиз ҳаётида ғоят муҳим аҳамиятга эга бўлган ёшлар тарбияси, бу борада олдимизда турган вазифалар ҳақида сизлар билан ҳар томонлама фикрлашиб олишдан иборат.

Маънавий ва жисмоний баркамол авлодни вояга етказиш масаласи биз учун умуммиллий, умумдавлат миқёсидаги вазифа бўлиб, бу эзгу мақсад йўлида амалга ошираётган ишларимизни изчил ва қатъиятлик билан давом эттириш бугунги сиёсатимизнинг диққат марказида турганини яна бир марта уқтириб ўтмоқчиман.

Бу ишларнинг ҳозирги ва келажак ҳаётимизда нечоғли улкан аҳамиятга эга эканини тасаввур этиш учун ўзимизга бир савол беришимиз табиий, деб ўйлайман: нега бу масалага бугунги кунда бундай улкан аҳамият ва эътибор бермоқдамиз?

Чунки юртимизда яшаётган, ўзининг, ўғил-қизларининг эртанги кунини ўйлайдиган ҳар бир одам, ҳар бир ота-она барча қилаётган ишларим, аввало, ўрнимни босадиган фарзандим учун, зурёдларимнинг бахту саодати учун, деб билади.

Шу ният билан дарахт экади, уй қуради, фарзандига, керак бўлса, бутун борлиғини бағишлайди. Бола тарбиясини, унинг келажакда ҳеч кимдан кам бўлмай вояга етиши, камол топишини ўз умрининг мазмуни деб ҳисоблайди.

Бугунги кунда бир оддий ҳақиқат барчамиз учун аён бўлиши керак: олдимизда турган энг эзгу мақсадларимиз - мамлакатимизнинг буюк келажаги ҳам, эртанги кунимиз, эркин ва фаровон ҳаётимиз ҳам, Ўзбекистоннинг XXI асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ҳам - буларнинг барча-барчаси, аввалambор, янги авлод, униб-ўсиб келаётган фарзандларимиз қандай инсонлар бўлиб вояга етишига боғлиқдир.

Бир сўз билан айтганда, бизнинг озод ва обод Ватан, фуқаролик жамияти барпо этиш, тараққий топган давлатлар ва халқлар қаторига кўтарилишдек улуғ мақсадларимиз, ҳеч шубҳасиз, мана шу олижаноб вазифани нечоғли оқилона амалга оширишимизга боғлиқ эканини чуқур англаб олишимиз даркор.

Барчамиз бугунги ҳаёт олдимизга қўяётган бир аччиқ ҳақиқатнинг маъно-мазмунига етиб боришимиз зарур. Бу аччиқ ҳақиқат шундан иборатки, агарда кимда-ким бизнинг мустақил тараққиёт йўлимизни, орзу-мақсадларимизга эришиш йўлини, янги жамият қуриш йўлини тўсмоқчи бўлса, аввало, ҳали суяги қотмаган, мустақил дунёқараши шаклланиб улгурмаган ёшларимизнинг қалби ва онгининг мўртлигидан фойдаланиб, уларнинг маънавиятини бузиб, бизнинг азалий табиатимиз ва муқаддас одатларимизга мутлақо зид бўлган ғоялар билан чалғитиб, ўзининг ғаразли ва жирканч ниятларини амалга ошириш йўлида қурол қилиб олишга уринади.

Миллий манфаатларимиз ва мақсад-муддаоларимизга бегона бўлган бундай зарарли мафкуралар тажовузи, бошқа хавф-хатарлар, айниқса, бизнинг минтақамизда кучайиб бормоқда.

Биз бу аччиқ ҳақиқатни турли ёвуз кучлар ва қабиҳ ниятли марказларнинг вайронкор хатти-ҳаракатлари мисолида яққол кўриб турибмиз.

Бутун дунёда глобаллашув жараёни кечаётган ҳозирги даврда бундай кучлар ўз ғаразли мақсадларини амалга ошириш учун ҳар қандай усулларни ишга солмоқда.

Улар бу борада жуда катта куч ва маблағ сарфлаб, одамларнинг диний, миллий ҳиссиётларидан, бизнинг моддий ҳаётимизда мавжуд бўлган ўткинчи иқтисодий-ижтимоий қийинчиликлардан фойдаланишга уринмоқда.

Бугун тобора такомиллашиб, ҳаётимизга чуқур кириб бораётган телекоммуникация ва интернет каби замонавий воситаларни ҳам ўзининг разил ниятлари йўлида маккорлик билан ишлатишга ҳаракат қилмоқда.

Ёшларимизни бу бало-қазолардан асраш учун жамият маънавий ҳаётида бўшлиқ пайдо бўлишига асло йўл қўйиб бўлмайди. Бундай бўшлиқ юзага келган тақдирда эса, уни ёшларнинг илмга, касб-ҳунарга, соғлом турмуш тарзига, бунёдкорлик ишларига қизиқишлари билан ҳамоҳанг бўлган янгича ҳаёт мазмуни, янгича қадриятлар билан тўлдириш лозим.

Энг муҳими, шуни унутмаслигимиз керакки, ёшларимизга, бинобарин, келажагимизга таҳдид солиб турган бу хавф-

ларнинг олдини олиш учун бугун қатъий ҳаракат қилмасак, эртага кеч бўлиши мумкин.

Биз фарзандларимизни Ватан равнақи, юрт тинчлиги, халқ фаровонлигига эришишдек олий мақсадларимиз руҳида тарбиялашимиз, уларни ана шу мақсадлар сари етаклашимиз керак.

Мен «етаклаш» деган сўзни алоҳида таъкидлаб айтмоқчиман. Агар биз бу масалада сусткашликка, бепарволикка йўл қўйсак, болаларимизни бошқалар етаклайди. Чунки, ҳаётга энди-энди қадам қўяётган ёш қалб, ёш инсон ҳамиша маънавий етакчига, мураббий-устозга муҳтож бўлади.

Биз - табиатан очиқкўнгил, самимий халқмиз. Лекин бундай хавф-хатарларга соддадиллик билан, юзаки тушунчалар билан қарши туриб, курашиб бўлмайди.

Ёш авлодимизни ана шундай тажовузлардан ҳимоя қилиш учун курашда биз қуйидаги икки йўналишни энг муҳим ва ҳал қилувчи мақсад сифатида белгилаб, уларни бир-бирига уйғунлаштиришимиз лозим.

Бу йўналишнинг биринчиси - халқимизнинг азалий анъаналарига, бугунги миллий тараққиётимизга хизмат қиладиган урф-одатлари ва тилига, динига, руҳиятига, қисқача айтганда, дунёқараши ва тафаккурига асосланиш бўлса, иккинчиси -умуминсоний ва замонавий ютуқларга таянишдир.

Барчамиз яна бир ҳақиқатни яхши англаб олишимиз керакки, биз давлатимиз ва жамиятимиз келажагини ўз чегараларимиз, ўз қобиғимизга ўралиб қолган ҳолда эмас, балки умумбашарий ва демократик қадриятларни чуқур ўзлаштирган ҳолда тасаввур этамиз. Бу келажакни биз тараққий топган мамлакатлар тажрибасидан фойдаланиб, давлат ва жамиятнинг бошқариш усулларини, инсон эркинликлари ва ҳурфикрлиликни тафаккуримизга, ўз ҳаётимизга жорий қилишда кўрамиз.

Яъни, биз бутун маърифатли дунё, халқаро ҳамжамият билан тинч-тотув, эркин ва фаровон ҳаёт кечириш тарафдоримиз.

Биз учун мана шундай йўл маъқул, унинг бошқа муқобили йўқ. Мана шу руҳда, шундай тамойил ва йўналишларга таяниб, ўз болаларимизни, янги авлодни тарбиялашимиз зарур. Бу ҳақиқатни ҳар биримиз теран англаб олишимиз, уни ёшларимиз онгига ҳам сингдиришимиз керак.

Бу хусусдаги фикрларга хулоса ясаб, шуни айтмоқчиманки, Ватанимизнинг эртанги кунини, шунча машаққатлар чекиб қилган ишларимизнинг мевасини кўрмоқчи бўлган, ўз зурёдларининг бахту иқболини истайдиган ҳар бир одам - у ким бўлиши, қандай лавозим эгаси эканидан қатъи назар, бу масаладан четда турмаслиги керак. Бугун бу ўта муҳим масалага бепарво қарашга, лоқайд бўлишга ҳеч кимнинг ҳаққи йўқ.

Биз юртимизда олиб борилаётган таълим-тарбия, маънавий-маърифий ишларга, шу соҳага дахлдор бўлган идора ва ташкилотлар фаолиятига ҳам айнан ана шу нуқтаи назардан баҳо беришимиз зарур.

Қадрли дўстлар!

Барчангиз хабардорсиз, бундан беш йил муқаддам яхши орзу-умидлар билан ёшларимизнинг бошини қовуштирадиган, уларнинг ҳаётий муаммоларини ечишга кўмак берадиган ташкилот тузиш мақсадида «Камолот» жамғармасини ташкил этган эдик.

Ўтган вақт мобайнида бу жамғарма муайян ишларни амалга оширган бўлса-да, афсуски, бу соҳага мутасадди бўлган раҳбарларнинг масъулиятсизлиги ва очиқ айтишимиз керак, шу масалага барчамиз етарли эътибор бермаганимиз натижасида «Камолот» ёшларнинг ҳақиқий маънодаги етакчиси ва ҳимоячисига айлана олмади.

Ҳолбуки, бу ташкилотнинг фаолият бошлаши, оёққа туриб олиши учун ўз вақтида давлат томонидан катта маблағ ажратилган ва кўмак берилган эди.

Хўш, бугун Жамғармадаги вазият, аввало, унинг ёшларимизга таъсири қай аҳволда?

Жамғарманинг 57 киши ишлайдиган марказий идораси, вилоят, шаҳар, туман бўлимлари, жойларда, корхона ва олий ўқув юртларида жамоатчилик асосида фаолият юритадиган шохобчалари бор. Уларнинг молиявий манбаи асосан Жамғарма ихтиёридаги айрим биноларни ижарага беришдан келадиган маблағлардан иборат.

Дейлик, ана шу қуйи ташкилотлар бугун бирон-бир ёрдам сўраб келса, «Камолот»нинг марказий идораси уларга қандайдир амалий кўмак бера оладими? Афсуски, йўқ. Чунки, Жамғарма фаолияти, шуни ҳам тан олишимиз керак, ўз ҳолига ташлаб қўйилган, ёшларни юксак мақсадларга даъват этиш, маънавий-маърифий тарбия ишлари бир четда қолиб кетган.

Ўз вақтида бу ташкилот сиёсатдан холи, яъни жамғарма сифатида тузилган эди. Бундан кўзланган мақсад - эски комсомол тизими, умрини ўтаб бўлган коммунистик мафкура асоратларидан ёшларни халос қилиш эди. Бироқ бу - Жамғарма мамлакатимиздаги ижтимоий жараёнлардан, таълим-тарбия ишларидан, маънавий ҳаётдан, умуман, бугунги бошимиздан кечираётган муаммолардан бутунлай четда туради, дегани эмас-ку!

«Камолот»нинг яқинда сўнгги ташкилий анжуман-мажлиси бўлиб ўтди ва унинг янги раҳбари сайланди. Лекин бир савол туғилади. Бу анжуманда кимлар иштирок этди?

(Давоми 2-бетда)

ЁШЛАРНИНГ ИЖТИМОИЙ ҲАРАКАТИ

24 январ куни Тошкентда ёшлар масалаларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, идора, муассаса, ташкилот, олий ўқув юртлари раҳбарлари, жамоат ташкилотлари ҳамда ёшлар вакиллари иштирок этди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов нутқ сўзлади.

Мамлакатимиз раҳбари ўз сўзида юртимизда ёшлар масаласи давлат сиёсатининг марказида турганини алоҳида таъкидлади. Ёрқин келажак, қудратли давлат қуриш айнан бугунги авлоднинг салоҳиятига, унинг интилиш ва ақл-идрокига боғлиқ, деди Президент. Шу сабабли истиқлолнинг илк кунларидан бошлаб мазкур масалага жиддий эътибор қаратилди ва бу ишлар бугунги кунда янада кучайтирилмоқда. Ёшларимизнинг жамият ҳаётидаги фаоллигини ошириш, имкониятларини кенгайтириш, таълим-тарбия олишига етарли шароит яратиш мақсадида мамлакатимизда турли жамғармалар, ташкилотлар тузилди. Бугунги кунда айнан шундай муассасаларимиз кўмагида ёшларимиз хорижга ўқиш, замон талаблари даражасида таълим-тарбия олишга муяссар бўлмоқда. Бир сўз билан айтганда, уларнинг яхши ҳаёт қуриш, фаровон турмуш кечириши учун яратилаётган имкониятлар кенгайиб бораётир.

Мамлакатимизда маънавий ва жисмоний баркамол авлодни тарбиялаш борасида улкан ишлар амалга оширилаётган бўлса-да, улар бугунги давр талаблари даражасида кенг қамровли эмаслиги ҳам сир эмас. Шунинг учун ҳам бу борадаги саъй-ҳаракатларни янада кучайтириш зарур. Йиғилишда Президент Ислом Каримов алоҳида таъкидлаганидек, Ўзбекистон 21-асрда жаҳон ҳамжамиятидан қандай ўрин эгаллаши ўсиб келаётган фарзандларимиз қандай инсонлар бўлиб вояга етишига кўп жиҳатдан боғлиқдир. Шундай экан, айни пайтда бу соҳада йўл қўйилган ҳар қандай сусткашлик, камчилик келажакка берилган зарбага тенг, дейиш мумкин.

Шу ўринда жамиятимизда ёшлар тарбиясида айрим бўшлиқлар вужудга келганини айтиб ўтиш жоиз. Айнан шундай бўшлиқлар сабаб баъзи ёшларнинг ҳар хил диний-экстремистик, террорчилик оқимлари таъсирига берилишига йўл қўйилди. Бу эса асло кечирилмас ҳолдир. Кимда-ким бизнинг мустақил тараққиёт йўлимизни, орзу-мақсадларимизга эришиш йўлини, янги жамият қуриш йўлини тўсмоқчи бўлса, аввало, ҳали суяги қотмаган, мустақил дунёқараши шаклланиб улгурмаган ёшларимизнинг маънавиятини бузади, уларни азалий табиатимиз ва муқаддас одатларимизга мутлақо зид бўлган ғоялар билан чалғитиб, ўзларининг ғаразли ва жирканч ниятларини амалга ошириш йўлида қурол қилишга уринади, деди давлатимиз раҳбари.

Сўнгги йилларда ғоявий душманларимиз ўзларининг манфур ниятларини рўёбга чиқариш учун энг замонавий телекоммуникация ютуқларидан, жумладан, Интернет тармоғидан фойдаланишга ҳам ҳаракат қиляпти. Шу сабабли маънавиятимизда бўшлиқ ҳосил бўлишига асло йўл қўйиб бўлмайди. Президент бундай бўшлиқ юзага келган тақдирда уни ёшларнинг илмга, касб-ҳунарга, соғлом турмуш тарзига, бунёдкорлик ишларига қизиқишлари билан ҳамоҳанг бўлган янгича ҳаёт мазмуни, янгича қадриятлар билан тўлдириш лозимлигини айтди. Ислом Каримов ёшларимиз тарбиясини ўз қўлимизга олмасак, бу ишни бошқалар, яъни демократия тамойилларига асосланган фаровон ҳаёт қуришимизга раҳна солувчи кучлар ўз қўлига олиши мумкинлиги тўғрисида огоҳлантирди.

Хўш, ёш авлодни турли қинғир йўлларга кириб кетишдан, номақбул оқимлар таъсирига тушиб қолишдан қандай ҳимоя қилиш мумкин? Давлатимиз раҳбари ёшларимизни ана шундай тажовузлардан ҳимоя қилиш йўлидаги курашда икки йўналиш, икки тамойилни белгилаб берди. Уларнинг биринчиси бу курашда халқимизнинг азалий анъаналарига, бугунги миллий тараққиётимизга хизмат қиладиган урф-одатлари, тили, дини, руҳиятига, дунёқараши ва тафаккурига асосланиш бўлса, иккинчиси умуминсоний ва замонавий қадрият ва ютуқларга таянишдир.

Ислом Каримов бу тамойилларни олдимизга қўйилган энг муҳим мақсад сифатида белгилаб, уларни ўзаро уйғунлаштириш зарурлигини таъкидлади.

Ўзбекистон ёшларининг бошини қовуштириш, муаммоларини ҳал қилиш билан шуғулланиш, имкониятларини кенгайтириш мақсадида бундан беш йил муқаддам «Камолот» жамғармаси ташкил этилган эди. Тан олиш керак, бу жамғарма муайян ишларни амалга оширди. Бироқ «Камолот» ташкил этилган пайтда ўз олдига қўйган муҳим мақсадларни амалга ошира олмади. Ёшлар тарбияси билан шуғулланиш ўрнига, кўпроқ тижорат йўлига ўтиб олди.

Ислом Каримов ўз нутқида моддий нуқтаи назардан кўп нарсага эришиш осон, бироқ маънавият-маърифат соҳасидаги йўқотишлар ўрнини тўлдириш қийин иш эканини таъкидлади. Айтиш мумкинки, «Камолот» айни шу ўринда ўз олдига қўйилган вазифаларни уддалай олмади.

Шу боис Ислом Каримов ёшларнинг бошини қовуштирадиган, «уларнинг чинакам суянчи ва таянчи бўла оладиган» янги ташкилот тузиш ғоясини илгари сурди. Давлатимиз раҳбари бу ташкилот «Камолот» номини сақлаб қолиши, бироқ унинг иш юритиш услуби жамғарманикидан фарқли бўлишини таъкидлади. Президент янги ташкилотни ёшларнинг ижтимоий ҳаракати шаклида тузиш мақсадга мувофиқ бўларди, деди.

Йиғилишда сўзга чиққан Ўзбекистон халқ шоирлари Абдулла Орипов ва Муҳаммад Юсуф, Ўзбекистон Миллий университети ректори Тўрабек Долимов, «Камолот» жамғармаси раисининг биринчи ўринбосари Қаҳрамон Қуронбоев, «Улуғбек» жамғармаси Фарғона вилоят бўлимининг раисаси Зарина Абдуллаева ва бошқалар давлатимиз раҳбарининг ёшларнинг ижтимоий ҳаракатини тузиш ташаббусини қўллаб-қувватлади. Бундай ташкилотнинг ташкил этилиши миллий манфаатларимизга хизмат қилишини алоҳида қайд этди.

Йиғилишда янги ижтимоий ҳаракатнинг ташаббускор гуруҳини ташкил этиш кераклиги таъкидланди. «Камолот» жамғармаси негизида фаолият юритадиган бу гуруҳ вилоятлар, туманлар, шаҳар ва қишлоқларга чиқиб, ёшларнинг янги ҳаракат борасидаги фикрини ўрганиши, уларнинг хоҳиш-иродаси асосида Низом лойиҳасини ишлаб чиқиши белгиланди.

Оксана ЗАДУНАЙСКАЯ,
Анвар КАРИМОВ,
ЎзА мухбирлари.

УШАЛАЁТГАН ОРЗУЛАР

1999 йилда ташкил қилинган «Мармар-ф» масъулияти чекланган жамият Чуст туманидаги етакчи корхоналар қаторидан мустаҳкам ўрин эгаллади. Бунинг ҳеч ажабланарли жойи йўқ. Корхона ишлаб чиқарадиган мармар ва айниқса, ноёб оҳактош плиталарга талаб ҳамиша катта. Улар харидоргирликда машҳур чуст дўппилари-ю пичоқларидан қолишмайди.

Корхонанинг ўзига хос жиҳатлари ҳам бор. «Мармар-ф»нинг муассисларидан бири республика «Бизнес фонд»и бўлиб, унинг корхона устав жамғармасидаги улуши 55 миллион сўмни ташкил этади. Бу ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш учун талаб қилинган маблағнинг ярми демакдир. Маблағнинг қолган қисми чустлик тадбиркор Фахриддин Расулов ҳисобидан бўлиб, айни пайтда у корхонанинг асосий ташкилотчиси ва ташаббускорларидан ҳамдир.

Ўзбекистон Республикаси мустақиллигининг 10 йиллигига

Корхона гарчи «Бизнес фонд» томонидан қўллаб-қувватланган бўлса-да, ас- ... лида Фахриддин Расулов жон куй- ... дириб қилган сайъ-ҳаракатлар- ... нинг мевасидир. Унинг бу борада ... тўккан пешона тери- ... ни, сарфлаган меҳнатларини таърифлаш қий- ... ин. Бироқ бугунги кунда чекилган ... барча машаққатлар ва қийинчиликлар ортда қолди, орзулар рўёбга чиқмоқда.

- Чуст туманида тошга қайта ишлов берадиган корхона ташкил қилиш ғояси бундан анча муқаддам, 80-йиллардаёқ туғилган эди, - деб ҳикоя қилади Ф.Расулов. - Ўшанда шу атрофдаги тоғлардан ноёб оҳактош ва мармарга айланган чиғаноқтошларнинг улкан захиралари топилган эди. Шуни таъкидлаш керакки, оҳактош плита ўз хусусиятига кўра мармардан қолишмайди, ҳатто ундан устун жиҳати ҳам бор. Маълумки, иншоотларнинг ички безакларига ишлатишда мармартошдан кўра оҳактош қулайроқ, чунки у бино ичидаги иссиқликнинг мўътадиллигини таъминлайди. Ҳозирги пайтда ундан ташқи безакларда ҳам кенг фойдаланилмоқда.

Айтиш керакки, янги корхонани ташкил этиш ташаббуси кўпчиликда катта қизиқиш уйғотди. Чустдаги қурилиш ташкилотларидан бирида ишлаб юрган кунларимни яхши эслайман. Ўшанда тошга қайта ишлов берадиган корхона қурилиши ҳам бошлаб юборилган эди.

(Давоми 3-бетда)

ТАРАДДУД

Қўшкўпир – Хоразмнинг йирик туманларидан бири. 24 минг гектар экин майдонининг 11,577 гектарига чигит экилиб, ўтган мавсумда режадаги 33.600 ўрнига 19.280 тонна пахта топширилди. Бу борадаги режа 56 фоизда қолиб кетди. Буғдой, пилла етиштириш ва бошқа яна бир қанча соҳаларда кўзланган марралар

ҚЎШКЎПИРЛИКЛАР ЕНГ ШИМАРИШДИ

эгалланган бўлса-да, йил якунлари раҳбарлар-у деҳқонларни қониқтирмади. Бироқ, улар умидсизликка ҳам тушганликлари йўқ. Шунинг учун туман деҳқонлари белни маҳкам боғлаб, янги йил ҳосили учун курашни барвақт бошлаб юбордилар. Қўшкўпирликлар 13 минг гектардан ошиқ ерни сифатли қилиб шудгорлашди. Пахта экиладиган майдонларни тартибга келтириш шўр ювиш, маҳаллий ўғит тўплаш шу куннинг долзарб вазифаларига айланган.

(Давоми 3-бетда)

ЧОРКЕСАР ЯЙЛОВЛАРИДА

Чоркесар тоғли қишлоқ. Табиати гўзал, бетакрор. Бу ерга баҳор чоғи келган одам кўнгил узиб кетиши қийин. Тоғлар, унинг ёнбағрлари ям-яшил гилам тўшалгандек яшнаб кетади. Тоғ этагидаги қир-адирлар эса алвон лолақизғалдоқлар билан қопланади. Бу ердаги энг баланд тоғ Сайтортоғнинг тепасига чиқиб қарасангиз... ана гўзаллигу мана гўзаллик! Бутун водий кафтдагидек кўриниб туради.

ҚИШЛОВ

Чоркесарнинг нафақат баҳори, балки ёзи, кузи, қиши ҳам ўзига хос, бетакрор. Шу кунларда бу ерда бўлсангиз тоғ ёнбағирларида ўтлаб юрган қўй ва эчки сурувларига кўзингиз тушади. Бу жониворлар асосан ангор зотли эчки етиштиришга ихтисослашган "Чоркесар" жамоа хўжалигига тегишли.

(Давоми 3-бетда)

МУАММО

"Гулбаҳор" фермер хўжалиги Тошкент вилоятида илғор, намунали жамоалардан бири. Чорва молларининг аксарияти зотли. Бир соғин сигирдан кунига 25-30 литрга яқин сут соғиб олишяпти десак "йўғ-е" дейишингиз мумкин. Ишонаверинг, ҳар сигир икки-уч челак сут беради. Емиши ҳам ўшанга яраша.

"ГУЛБАҲОР"НИНГ ЗОРИ БОР

Бугун биз бу фермер "фалон тонна гўшт, шунча сут топширган, режаларини зиёдаси билан уддалаяпти" дейишдан ўзимизни тийдик. Рост-да, рақамлар газетхонга не наф беради?

-Бизни қийнаётган, ишимизнинг янада юришиб кетишига тўсқинлик қилаётган "бир муаммо" бор, бу - фонд масаласи, - дейди "Гулбаҳор" фермер хўжалиги хизматчиси Турдали Шарофиддинов, - "қўлимиз боғланган", "оёқ"да дадил юролмаймиз, шунинг учун кенг қўламли ишларни бажара олмаяпмиз.

(Давоми 3-бетда)

ШОҲСУПАДАН БАЛАНД ҒУРУРЛАР

ТОҒАЙ МУРОД ОЛИШГАНМИ?

"Ҳар банданинг кўкда ўз юлдузи бўлади, ошна. Шу юлдузнинг ёнгани – шу банданинг ёнганидир. Шу юлдузнинг сўнгани – шу банданинг сўнганидир.

Йўқ, ошна, йўқ!

Юлдузим ҳали ёнади! Давраларим ҳали давом этади!

Невараларим давраларда:

-Ё, бобомнинг пири! – дея айқириб олиша беради:

Юлдузим мангу ёнади!"

Ушбу парча таниқли ёзувчи Тоғай Мурод қаламига мансуб.

БУХОРО ПОЛВОНЛАРИ

Топдингиз. "Юлдузлар мангу ёнади" қиссаси хотимаси. Кексайган Бўри полвон ана шундай иқрор билан ўзига таскин беради. Менга деярли ёд бўлган бу қисса битиклари ҳам кураш ҳақида ёзишга ундагани рост. Машҳур паҳлавон Собир Қурбонов ҳақида ҳужжатли китоб қилдик. Қониқмадим. Биздан Тоғай Мурод чиқмайдиган кўринади. Умрида бировни ёқасидан тутиб, гиламга тортмаган қаламкаш кўп чиранмасин экан. Бултур Халқаро Кураш Ассоциациясининг бир йиллиги муносабати билан декабр ойини мамлакатимизда кураш ойи деб эълон қилиниши мени яна "тур ўрнингдан" деб ниқтади. Хаёлан узримни айтдим. Бу мавзуда Тоғай Муроддан ошириб ёзиш қийин дедим. Кимдир кўзимга тик қаради Бирам қарадики, юрагимга ғулу тушди. Ботиниб қарашга кўзим чидамади. Кўзим қочди.

-Ҳаммаям Тоғай Мурод бўлавермайди. Ҳамма ёзувчидан ҳам Тоғай Мурод чиқмайди, деди у барваста нигоҳ. Бизда нима айб. Сурхон курашидан Бухоро кураши камми? Айт, одил айт! Ахир сени ҳақгўй дейдилар-ку. Биз зўрға тан берамиз. Қалам аҳлида ҳам бу иқрор бўлиши яхши.

(Давоми 4-бетда)

«КАМОЛОТ» ЁШЛАРИМИЗНИНГ ЧИНАКАМ СУЯНЧИ ВА ТАЯНЧИ БЎЛСИН

(Боши 1-бетда)

Аввало, ёшларимизнинг ишончини қозонган ва ваколатларини олган, бошқача айтганда, кенг қатламдаги навқирон авлод вакиллари қатнашдими, йўқми?

Бир сўз билан айтганда, «Камолот» ташкилоти бугунги кунда том маънода ёшларимизнинг ғам-ташвишларига шерик бўлишда, уларнинг орзу-умидлари ушалишида, оғирини енгил қилишда, ҳозирги ўта мураккаб ва таҳликали ҳаётда ўғил-қизларимизнинг ўз муносиб ўрнини топишида қандай хизмат қилмоқда? Ва замон талабларига Жамғарма ҳозирги шаклида қандай жавоб бериши мумкин, деган ўй-фикрлар барчамизни безовта қилиши табиийдир.

Мана шундай оғир, лекин ҳаётнинг ўзи олдимизга қўяётган савол ва муаммоларни ечиш вақти келди, деб ўйлайман.

Ёшларимизни ўз бағрига оладиган янги ташкилот тузиш зарурлиги ҳақида гапирар эканмиз, у аввалги ёшлар идораларидан қайси жиҳатлари билан фарқ қилиши керак?

Бу ташкилот ўз олдига қандай долзарб ва устувор мақсадларни қўйиши, унинг муассис ва ҳомийлари кимлар бўлиши, энг муҳими, бу ташкилотнинг жамият ҳаётига таъсир этиш воситалари қандай бўлиши лозим?

У мактаб, лицей ва коллежларда, олий ўқув юртларининг талабалари орасида, хўжалик ва корхоналарда, ҳарбий қисмларда қандай иш олиб боради, ёшларнинг манфаатларини қандай ҳимоя қилади?

Бугунги куннинг энг оғир муаммоларидан бири бўлган - иш қидириб, касб ўрганиш умидида юрган ёшларимизга қандай амалий ёрдам бера олади?

Бундай ҳаётий саволларни кўплаб келтириш мумкин.

Шу ўринда, таъкидлаш жоизки, биз бу масалани ёшларга дахлдор расмий ва норасмий идоралар вакиллари ва тегишли мутахассислар иштирокида кўпдан бери муҳокама қилиб келмоқдамиз. Мазкур ташкилотни шакллантириш борасида турли мулоҳазалар, ҳатто қарама-қарши фикрлар ҳам билдирилмоқда.

Бу борада янги ташкилотнинг сиёсий ва ижтимоий шакли - қиёфаси ҳақида, сиёсий партиялар билан муносабати, сайловлар ва бошқа жараёнларда фаол иштирок этиб, ҳокимият идораларида ўз вакилларига эга бўлиш учун кураш олиб бориши ва ҳоказолар ҳақида билдирилган турли хил фикр-мулоҳазаларни ҳам айтиб ўтишимиз мумкин.

Шу билан бирга, бунга тескари бўлган фикр ва таклифлар, яъни бу ташкилот мутлақо сиёсатдан холи бўлиб, ўз фаолиятини, аввало, ёшларнинг ижтимоий муаммоларига йўналтириши, уларнинг маънавий камолотини юксалтиришда ўз ўрнини топиши зарур, деган қарашлар ҳам олдинга сурилмоқда.

Бир-биридан кескин фарқ қиладиган бундай таклиф ва мулоҳазалар атрофида, жумладан, янги ташкилотнинг мақоми қандай бўлади, яъни у давлат ташкилоти ёки жамоат бирлашмаси сифатида фаолият юритадими, у ёшларнинг эътибор ва интилишини нима ҳисобидан ўзига жалб этади, унга қандай имтиёзлар бериладй, ташкилий тузилиши, молиявий манбалари, унга аъзо бўлиш, аъзолик бадаллари тўлаш тартиби каби масалалар бўйича бўлиб ўтаётган кўп-кўп тортишувлар, баҳс-мунозаралар бу ўта муҳим масалани ойдинлаштиришга хизмат қилмоқда.

Бу борада ривожланган мамлакатлардаги мавжуд ёшлар ташкилотлари, шунингдек, халқаро ёшлар тузилмаларининг ташкилий тузилиши, асосий мақсад-вазифалари ҳам ўрганиб чиқилиб, хорижий давлатларнинг шу соҳадаги тажрибаси ҳисобга олинмоқда.

Қисқа қилиб айтганда, бир нарса барчамизга аён бўлиши керак: ёшларимизни ўз сафига бирлаштирадиган ҳаракат ёки ташкилот тузишни замоннинг ўзи олдимизга энг кескин ва долзарб масала тариқасида қўймоқда. Лекин бундай ташкилотнинг юзага келишини, аввало, ёшларимизнинг ўз хоҳиш-иродаси, уларнинг ҳаёт режалари, ташвиш-армонлари, орзу-умидлари асосида амалга ошириш даркор.

Яна ва яна шуни таъкидлаб айтмоқчиман: ёшлар учун хизмат қиладиган, уларнинг манфаатини кўзлайдиган ва ҳимоя этадиган, уларнинг номидан иш юритадиган ташкилот тепадан туриб эмас, балки бевосита йигит-қизларимизнинг ўз ташаббуси ва хоҳиш-иродаси билан, уларнинг талабларини инобатга олган ҳолда тузилиши керак. Шундан кейингина демократик тамойиллар, демократик қадриятлар ҳақида гапириш мумкин.

Билдирилган фикр-мулоҳазалар, амалий таклифлар, яъни янги Ҳаракатни тузиш жараёнининг дастлабки босқичи бу борадаги кўп масалалар устида чуқур ўйлаб, кейин уларнинг ечимига қўл уриш лозимлигини кўрсатмоқда.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Ўйлайманки, ёшларнинг янги тузилажак ташкилоти - у уюшма ёки ижтимоий ҳаракат деб аталадими, бундан қатъи назар, ўз фаолиятида, биринчи галда ёшлар олдида турган энг долзарб масалаларга эътибор қаратиши керак бўлади.

Агар бу тўғрида менинг фикримни сўрасангиз, мен аввало «Камолот» номини сақлаб қолишни, шу ном билан аталадиган янги ташкилотни эса Ўзбекистон ёшларининг ижтимоий ҳаракати сифатида ташкил этишни, унга ҳеч қандай мафкуравий вазифа юкламасликни таклиф қилган бўлур эдим.

Бу ижтимоий ҳаракатнинг ўзига хос қиёфаси, фаолият йўналиши ҳақида гап борар экан, у ёшларни қандай манфаат ва мақсадлар асосида ўзига тортиши, бирлаштириши тўғрисида ўйлаш лозим.

Менинг фикримча, Ҳаракатнинг асосий вазифаси - ёшларни бирлаштириш, соғлом турмуш талаблари асосида тарбиялаш, жамиятда муносиб ўрин эгаллашига кўмаклашишдан, уларнинг манфаатларини ҳар томонлама ҳимоя қилишдан иборат бўлиши даркор.

Азиз дўстлар!

Мен бугунги фурсатдан фойдаланиб, барчангизни минг йиллардан буён ҳукм суриб келаётган баъзи бир ҳаётий мезонлар, агар таъбир ўринли бўлса, ҳаёт фалсафасининг айрим қирралари ҳақида фикр алмашишга даъват этмоқчиман.

Истаймизми-йўқми, инсон ҳаётида манфаат масаласи кўп нарсани ҳал қилади. Биз буни ҳам ўзимизга яққол тасаввур қилиб, тан олишимиз керак.

Шунинг учун ҳар бир йигит-қиз бу ташкилот сафига киришдан олдин беихтиёр, мен бу ҳаракатга аъзо бўлиб, моддий ва маънавий жиҳатдан нима манфаат топаман, у ўзлигимни англашимда, ҳаётда кўзлаган мақсадларимга эришишда, Оллоҳ таоло менга берган ақл-заковат, куч-ғайратни намоён этишимда қандай имкониятлар беради, дея фикр юритади.

Шуни ҳам ҳисобга олишимиз керакки, бугунги ёш авлод бундан ўн-ўн беш йил олдинги ёшлардан мутлақо фарқ қилади.

Мана шу ҳолатларнинг барчасини инобатга олган ҳолда, бу Ҳаракатни тузиш ташаббускорлари, менинг назаримда, қуйидаги масалаларга алоҳида эътибор бериши зарур.

Биринчидан, биз мана шу ташкилий жараёнда навқирон авлоднинг ўз салоҳиятини, айниқса, ёшликка хос жўшқин, табиий соғлом интилишларни рўёбга чиқаришида бу Ҳаракат қандай имкониятлар яратиб бера олишини аниқ тасаввур этишимиз лозим.

Шу нуқтаи назардан қараганда, Ҳаракат ёшларга амалий ёрдам бериши, уларнинг ҳаётда тўғри йўлни танлаб олишида таянч ва суянч бўлиши, ёшларнинг бошига турли синовлар тушганда, дейлик, моддий-маънавий мададга муҳтожлик сезган пайтларида қўллаб-қувватлаши даркор.

Энг асосийси, бу Ҳаракат ҳаётда учраб туриши табиий бўлган турли тўсиқлар, муаммо ва қийинчиликлар туфайли ёшлар кайфиятининг, ёшлар дунёқарашининг салбий томонга ўзгаришига, уларнинг тушкунликка берилишига, номаъқул йўлларга кириб кетишига йўл қўймайдиган, мустақил ҳаётга қадам қўяётган ўсмирлар учун ҳимоя ва мадад бўладиган бир ташкилот бўлиши лозим.

Иккинчидан, одамзот ўзининг эзгу мақсадларига асосан жамоа бўлиб эришган, ўз бошига тушган кулфатларни ҳамиша биргалашиб енгган. Бу - ҳаётий ҳақиқат.

Шунинг учун бугунги кунда ҳам инсоният ўз олижаноб орзу-умидларига етиб боришда бирга, ҳамкорликда ҳаракат қилиб, кўп-кўп ютуқларни қўлга киритаётган экан, ўйлайманки, ёшларимизнинг ҳам мана шу ҳаракат сафида бирлашиши уларнинг бир-бирига мадад бўлиб, елкадош бўлиб, катта куч бўлиб шаклланишида ижобий натижалар бериши муқаррар.

Учинчидан, ҳаммамиз яхши биламизки, ўсиб-улғайиш жараёнида болалар орасида табиий етакчилар пайдо бўлади. Бу - ёшликнинг ўзига хос қонунияти бўлиб, улар бошқа болалардан ўз кучи ва қобилияти билан ажралиб туради. Болаларнинг аксарияти, истаса-истамаса, уларни тан олади, уларга яқин бўлишга, атрофида жипслашишга, хатти-ҳаракатларидан ибрат олишга интилади. Бундай ҳол барча ота-оналарга ҳам ёқавермаслиги мумкин. Лекин, бундан қатъи назар, яна такрорлаб айтаман, ҳаётнинг қонунияти шундай.

Бундан чиқадиган ҳаётий муҳим хулоса шуки, биз ёшларни бир ташкилот атрофида бирлаштиришда, аввало, ана шу етакчиларнинг кучи ва салоҳиятидан оқилона фойдаланишни ўйлашимиз, табиатан етакчи бўлиб туғилган бундай болаларни қўллаб-қувватлаб, уларнинг қайнаб турган куч-ғайратини соғлом ўзанга қаратишимиз, жамоатчилик ўртасида танитиб, фаолиятига расмий тус беришимиз, интилишларини ижобий томонга буриб юборишимиз керак.

Ана шунда бу етакчилар атрофида ёшлар янада кўпроқ бирлашади. Давлатимиз, жамиятимиз, ота-оналар ҳам бунга йўл очиб бериши лозим. Чунки бундан ҳамма - жамоатчилик ҳам, ота-оналар ҳам манфаатдор бўлади. Ўшанда бундай етакчилар ўзларининг турли йиғилиш ва учрашувларини кўпқаватли уйларнинг подваллари ёки пана-пастқам жойларда, яширин тарзда эмас, ошкора ўтказадиган бўлади.

Тўртинчидан, одатда ҳар бир ёш йигит-қиз мустақил ҳаётга кириб келар экан, жамиятда ўзининг муносиб ўрнини топишга ҳаракат қилади. Шу маънода, ташкил этилаётган бу Ҳаракат ёшларни касб-ҳунарга йўналтиришда ҳам муҳим ўрин тутиши керак.

Ишсизлик муаммосини ечишда, ёшларни турли касб-ҳунарларга йўналтиришда, улар учун янги иш ўринлари ташкил этишда, чет элларга ўқишга ва ишга юборишда ҳам бу ташкилот муайян ваколат ва имкониятларга эга бўлиши лозим.

Бешинчидан, бу ташкилот ҳозирги мураккаб шароитда ёшларни нафақат ёт мафкуралар, диний экстремизм ва террорчилик, гиёҳвандлик каби ташқи таъсирлардан, балки ўзимиздаги ички хавф-хатарлар - тўрачилик, сансоларлик, маҳаллийчилик, боқибеғамлик каби иллатлардан асрашда ҳам фаоллик кўрсатиши керак.

Мазкур ташкилот ўз аъзоларининг қобилият ва истеъдодини кузатиб бориш, уни тарбиялаб рўёбга чиқариш ва қўллаб-қувватлашни ўзининг энг муҳим вазифаларидан бири, деб билиши лозим.

Айтайлик, бугунги кунда ёшлар ўртасида ўтказилаётган турли олимпиада ва универсиадалар, «Умид» жамғармаси грантлари, Зулфия ва «Ниҳол» мукофотлари, вилоятлардаги турли кўрик-танловлар, фестиваллар учун ажратиладиган маблағлар мана шу Ҳаракат орқали ўтиши ва уларнинг аниқ ижроси бўйича бутун масъулият ушбу ташкилот зиммасига юклатилиши, менинг фикримча, мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Шу сабабли Ҳаракат Низомида бу вазифаларни амалга ошириш учун унга давлат ташкилотлари томонидан тегишли маблағ ва ташкилий жиҳатдан кўмак бериб турилиши аниқ-равшан кўрсатилиши зарур.

Олтинчидан, биз оилани жамиятнинг энг муҳим бўғини, деб биламиз. Бу масалага давлатимиз масъулият билан қараб, катта ишларни амалга оширмоқда.

Лекин ёш йигит-қизлар турмуш қураётган пайтда мураккаб ҳаётий синовлардан ўтади, шу даврда ёрдамга кўпроқ муҳтож бўлади. Ҳаракат бу муҳтожликни сезгирлик билан пайқаб, ёш оилаларга ёрдам беришни ўзининг асосий бурчи, деб билиши, шу мақсадда «Ёш оила» дастурини ишлаб чиқиш масаласига алоҳида аҳамият қаратиши зарур.

Шу билан кифояланиб қолмасдан, Ҳаракат бу борада парламент ва давлат идоралари олдига талаб қўйиб, тегишли қонун ҳужжатлари, фармон ва қарорларнинг қабул қилинишида ёшлар манфаатини кўзлаб фаолият юритса, ҳар томонлама фойдали бир ишни бошлаган бўлар эдик.

Кези келганда ҳаммамиз ҳам бошимиздан кечирган бир ҳолатни айтиб ўтсам. Ёш оиланинг оёққа туриб олиши осон эмас.

Кўп-кўп мисолларга, керак бўлса, ўзимизнинг бошимиздан ўтган синовларга суяниб айтадиган бўлсак, ёш рўзғорни энг зарур нарсалар билан бир қадар бутлаб олиш учун камида етти-ўн йил ўтиши муқаррар.

Демоқчиманки, Ҳаракат эндигина турмуш қурган ёш оилаларга маълум бир имтиёзлар берилиши, айтайлик, уларга кейин бўлиб-бўлиб қайтариш шарти билан имтиёзли кредитлар ажратилиши ҳақида ўз таклифларини илгари суриши ва уларни амалга ошириш учун ҳаракат қилиши ўринли, деб биламан. Ишончим комилки, бу ёш оилаларга моддий ёрдамгина бўлиб қолмай, айни пайтда уларни мустаҳкамлашга ҳам хизмат қилиши муқаррар.

Еттинчидан, мен Ҳаракатнинг яна бир вазифасини шундай тушунаман: олий ўқув юртларини битириб, эндигина катта ҳаётга қадам қўяётган ёшларнинг хизмат поғоналаридан кўтарилишида, лавозим нуқтаи назаридан ўсишида уларга ишонч билдириш, ёрдам бериш борасида ҳам бу ташкилот асосий ташаббускор бўлиши керак. Ёш кадрларнинг ҳаётга бўлган ишончи сўниб қолишига йўл қўймаслик, уларнинг қобилиятини, эришаётган ютуқларини доимо кузатиб бориш усул-услубларини, бугунги тил билан айтганда, мониторингини ташкил қилиш зарур.

Шубҳа йўққи, шу каби ваколат ва имкониятларни Ҳаракат тасарруфига берсак, энг муҳими, бу ваколат ва имкониятлар қоғозда қолмасдан, уларни амалда, ҳаётда рўёбга чиқаришга давлатимиз, жамиятимиз етарли ёрдамини берса, ўғил-қизларимиз бу ташкилот тимсолида ўз келажагини кўради, табиий равишда унга интилади.

Азиз дўстлар, ўзингиз бир ўйлаб кўринг, ёшларга биринчи навбатда нима керак? Эътибор керак. Бу эътиборни ташкил қилишда адолат устивор бўлиши лозим. Ёшларнинг ўзи мана шу Ҳаракатга бериладиган имтиёз ва имкониятлардан фойдаланишда адолат мезонига риоя қилинишини таъминлаши зарур.

Бу усул-услубларнинг ишга солиниши фарзандларимизни Ҳаракат сафига тортишда кучли омил бўлади ва у тезда оёққа туриб, ҳеч шубҳасиз, бошқа ижтимоий ташкилотлар орасида ўзига муносиб ўринни эгаллайди.

«Камолот» ташкилотининг вазифалари борасидаги ўз тасаввурларим ҳақида гапирар эканман, унинг биринчи ва асосий вазифаси тариқасида қуйидаги масалага эътиборингизни жалб этмоқчиман:

Ватан - ягонадир, Ватан - биттадир, деган ғояни шу мўътабар заминимизда яшаётган ҳар қайси инсон, аввалambор, униб-ўсиб келаётган авлодимиз онги ва тафаккурига сингдириш, унинг ҳаётий эҳтиёжига айлантириш - «Камолот» ҳаракатининг энг олий, энг устувор мақсади бўлишини истардим.

Инсон баъзан ўз тақдиридан, омадидан, кундалик ҳаётидан норози бўлиши мумкин, лекин, у ҳеч қачон, ҳеч қандай вазиятда ўз Ватанидан хафа бўлиши, кимгадир зарда қилиб, қандайдир алам билан, эл-юртига нисбатан хиёнат йўлига ўтишини мутлақо ғайриинсоний, ғайритабиий ҳолат, деб биламан.

Ватанини ўз туққан онасидек муқаддас билиш, саждагоҳдек тавоб қилиш, унинг олдида ўз фарзандлик бурчини адо этиш, бошига қандай синов тушмасин, киндик қони тўкилган юртини ҳимоялаш, унинг шон-шарафини улуғлаш, бир сўз билан айтганда, ёш авлодни элим деб, юртим деб ёниб яшаш руҳида тарбиялаш, вояга етказиш барчамизнинг ҳаётий эътиқодимизга айланишини хоҳлардим.

Ёшларимизни, ҳаётга кириб келаётган болаларимизни ўз сафларида бирлаштирадиган ва мамлакатимиз олдида турган энг буюк мақсадларга эришиш йўлида ўз ҳиссасини қўшмоқчи бўлган бундай ижтимоий ҳаракат ўзининг стратегик ва кундалик орзу-ниятларини амалга оширишда, халқимиз асрлар давомида орзиқиб кутган ва шу йўлда қанча-қанча қурбонлар берган энг катта бойлигимиз - Ўзбекистонимиз мустақиллигининг қадрига етиш ва уни кўз қорачиғидек асраш, мустаҳкамлаш, Ватанимизнинг жаҳон ҳамжамиятидаги муносиб обрў-эътиборини юксалтиришда ўз масъулиятини ҳеч қачон унутмаслиги даркор.

Ҳурматли дўстлар!

Ҳаммамизга яхши маълумки, ёшлик интилишлари чегара билмайди.

Шу нуқтаи назардан қараганда, эзгу орзу-ниятлар билан ёниб яшаётган йигит-қизларга улар кўзлаётган юксак уфқлар, буюк мақсадлар, аввало, инсоннинг ўзи учун, юрти ва халқи учун фойдали эканини очиб бериш керак. Ҳаракатнинг дастурий вазифаларини белгилашда мана шу масалаларга алоҳида эътибор қаратиш айниқса муҳим.

Бу борада халқимизнинг ёшларга ибрат бўладиган буюк намояндалари ҳаёти ва фаолиятини ўрганиш, навқирон авлодни улардан ўрнак олиш руҳида тарбиялаш ҳам катта ўрин тутади.

Бунинг учун тарихимизда ўтган улуғ зотларнинг ҳаёт йўли, қолдирган меросини бирёқламаликка берилмай, тўғри ва ҳаққоний акс эттириш даркор.

Лекин фақат ўтмишдаги сиймолар билан чекланиб қолмасдан, бугунги кун қаҳрамонларини, илғор замондошларимизни ҳам миллат, халқ минбарига кўтариш, уларнинг ҳурматини жойига қўйиш керак. Токи улар ёшлар учун том маънода ибрат намунаси бўлсин.

Чунки фақат ўтмиш билан чекланиб қолсак, бу - кечаги кун билан яшаш бўлади. Бизнинг энг катта камчилигимиз ҳам аслида мана шунда. Бу камчиликка йўл қўймаслик учун воқеликнинг барча мураккаб жиҳатларини назарда тутиб, аввало, келажакни ўйлаб, тўлақонли ҳаёт билан яшашимиз лозим.

Азиз дўстлар, шу муносабат билан кўпчиликни ўйлантириб турган бир масалага диққатингизни қаратмоқчиман.

Агар эътибор берган бўлсангиз, бугун матбуотимизда, радио-телевидениеда, адабиёт, кино ва театр, умуман, санъат соҳасида Хоразмий, Беруний, Ибн Сино, Фарғоний, Амир Темур, Улуғбек сингари умумбашарий тараққиётга улкан ҳисса қўшган аждодларимизнинг тарихий хизматлари кенг ёритилаётгани, шу асосда уларнинг бизга қолдирган ўлмас меросидан ҳозирги авлод қалбида ифтихор туйғуси уйғонаётгани барчамизга катта мамнуният бағишлайди.

Албатта, бундай улуғ сиймоларнинг бебаҳо мероси миллатимиз, халқимиз ғурурига ғурур қўшиб, бизнинг ана шу улуғ мутафаккирлар, арбоблар ва азиз-авлиёларнинг ворислари сифатида ягона халқ бўлиб яшашимизда куч-қувват бағишлаб, қаддимизни тик тутиб, эртанги кунга ишонч билан боришимизда мустаҳкам замин бўлади.

Биз оммавий ахборот воситалари ходимлари, адабиёт ва санъат аҳли, ижодкор зиёлиларимиз амалга ошираётган бундай тарғибот ишларини катта миннатдорлик билан эътироф этамиз.

Лекин айни вақтда шундай бир табиий савол туғилади: бугунги куннинг қаҳрамонлари қани?

Бошимиздан кечираётган ҳозирги оғир, мураккаб, шу билан бирга, шарафли даврда, яъни мустақиллик йилларида бунёдкорлик, яратувчилик йўлида, истиқболимиз пойдеворини барпо этиш йўлида ўз Ватани ва халқига фидойилик билан хизмат қилаётган инсонлар, аввало, ёш авлод вакилларининг таъсирчан, ёрқин сиймоларини қаерда кўришимиз мумкин?

Шу маънода, биз ёшларимизнинг маънавий ҳамроҳи, уларнинг устози ва тарбиячиси бўлган ижод аҳлига, маданият намояндаларига ана шундай савол билан мурожаат қилишга ҳақлимиз.

Ахир, бугун ҳаётимизнинг қайси бир соҳасини олмайлик, ватандошларимиз жуда катта, илгари хаёлимизга ҳам келтириш қийин бўлган ютуқларни қўлга киритаётганига гувоҳ бўламиз.

Юртимизнинг қиёфасини тубдан ўзгартиришга муносиб ҳисса қўшаётган, ўзининг самарали меҳнати, илм-фан, ижод ва санъатда қўлга киритаётган ютуқлари билан бошқаларга ибрат бўлаётган, Ватанимиз ҳимояси, сарҳадларимиз дахлсизлиги, юрт тинчлигини таъминлашда жонини ҳам аямайдиган ўғлонларимизнинг мардона чеҳрасини, уларнинг бадиий сиймосини биз қаерда кўриб, мамнун бўлишимиз мумкин?

Бугун дунёнинг энг машҳур илм даргоҳларида ўзининг ақл-заковати, эришган натижалари билан обрў-эътибор топаётган қанчадан-қанча юртдошларимиз, нуфузли мусобақаларда юртимиз байроғини баланд кўтараётган ўнлаб ажойиб ўғил-қизларимиз, айтайлик, бокс бўйича, кураш, шу жумладан ўзбек кураши, таэквандо, каратэ, шахмат ёки теннис бўйича салмоқли ютуқларга эришаётган спортчиларимизнинг ҳаёти ва фаолияти китобларга, фильмларга мавзу бўлишга арзимайдими? Нима учун биз уларни замонамиз қаҳрамонлари деб улуғламаймиз?

Ахир, барчамиз элим деб, юртим деб ёниб яшаётган бундай замонамиз қаҳрамонлари - хоҳ ишчи, хоҳ фермер, хоҳ ҳарбий хизматчи, хоҳ артист, хоҳ спортчи бўлсин - улар билан нафақат бевосита учрашувларда, балки китоб орқали, саҳна орқали мулоқотда ҳам ўзимизга катта маънавий озиқ, ижобий таъсир олишимиз шубҳасиз.

Чунки бундай инсонларнинг ҳаёти ва фаолияти, қўлга киритган ютуқлари мисолида бизнинг қандай катта имкониятларимиз борлиги, қандай юксак марраларга эришишга қодир эканлигимиз яққол намоён бўлади.

Ўйлайманки, ҳозирги кунда мана шу масалани бутун жамиятимиз ўртага қўймоқда ва бу соҳадаги амалий ишларни кучайтириш зарурати ҳаммамиз ҳис этмоқдамиз.

Мен бугун мана шу залда ўтирган ҳурматли маданият намояндаларимиз орқали барча ижодкор зиёлиларимизни шу долзарб масала тўғрисида жиддий ўйлаб кўришга даъват этаман.

Ҳурматли мажлис иштирокчилари!

Ёшлар ҳаракатининг самарали фаолият юритиши, жамиятимизда муносиб ўрин эгаллашида унинг ташкилий тузилиши ҳам муҳим аҳамият касб этади.

Фурсатдан фойдаланиб, сизлар билан бу борадаги баъзи мулоҳазаларимни ўртоқлашмоқчиман.

Ҳар қандай ташкилот ёки уюшманинг фаолияти, иш самараси, аввалambор, унинг ташкилий тузилишига, таркибига боғлиқ.

Бошқача айтганда, энг юқорида турган бошқарув бўлинмалари билан энг қуйи поғонадаги гуруҳ ва аъзолар ўртасидаги масофа қанча қисқа ва кам бўлса, бу ташкилотнинг обрў-эътибори шунча ортади. Яъни, бюрократик босқич ва поғоналар қанча кам бўлса, шунча яхши.

Иккинчидан, ташкилотнинг таъсисчиларини ҳам аниқ белгилаш керак. Токи улар шунчаки номига эмас, балки ташкилот ишига чин дилдан амалий ёрдам берадиган жонкуяр ва фидойи одамлардан иборат бўлсин.

Айни вақтда асосий таъсисчиларнинг вакиллари ҳамда ўз ҳаётий тажрибаси ва обрў-эътибори билан юртимизда танилган, ёшлар ҳаётини яхши биладиган, уларнинг қалбига йўл топа оладиган сиёсатчилар, иқтисодчилар, маънавий-маърифий соҳанинг етакчи намояндаларидан иборат Маслаҳат кенгашини тузиш лозим.

Маслаҳат кенгаши таркибига ёшлар тарбиясига алоқадор ташкилотлар ва сиёсий партияларнинг муносиб вакилларини киритиш ҳам ўринли бўлади, деб ўйлайман.

Мухтасар қилиб айтганда, Ҳаракатни ташкилий жиҳатдан ҳар томонлама пухта қилиб тузишимиз, унга муносиб етакчиларни танлаб олишимиз зарур.

Акс ҳолда шунча саъй-ҳаракат қилиб, шунча овора бўлиб, яна бир бюрократик ташкилот тузган бўламиз.

Мана шу хавфдан ҳаммамиз огоҳ бўлишимиз, унга йўл қўймаслик кераклигини алоҳида эслатиб ўтмоқчиман.

Қадрли дўстлар!

Энди ижозатингиз билан бу янги ташкилотнинг молиявий таъминоти ҳақидаги ўз фикрларимни ҳам айтиб ўтсам.

Менинг назаримда, унинг иккита молиявий манбаи бўлиши мумкин. Биринчиси - давлат улуши, иккинчиси эса - таъсисчилар улуши.

Яна бир қўшимча манба - бу ички ва хорижий ҳомийларнинг маблағлари ҳисобидан шаклланиши мумкин. Шуни унутмаслик керакки, агар биз бу Ҳаракатни ўзини ўзи маблағ билан таъминлайдиган ташкилот тарзида тузадиган бўлсак, у ҳолда, асосий эътибор тижорат соҳасига қаратилиб, маънавий-маърифий масалалар четда қолиб кетиши мумкин. Шунинг учун Ҳаракатга ҳомийлик қиладиган ташкилот ва корхоналарга қандайдир имтиёзлар бериш ҳақида ҳам ўйлаб кўришимиз керак.

«Камолот» ижтимоий ҳаракатининг ҳаётга келишида муҳим ва энг жиддий масалалардан бири - бу ҳаракатнинг ташкилий таркиби, унга аъзо бўлиб кириш тартибидир.

Биринчи йўл - ташкилотга киришда, буни бошимиздан кечирган ҳаётдан эслашимиз мумкин, барча расмий қоида ва тартибларга риоя қилган ҳолда аъзолик гувоҳномалари бериш орқали амалга оширилади, шахсий варақалар ва бадаллар тўловларини қайд этиш йўли билан ҳисобот олиб борилади.

Бошқача йўл - аъзоларни ҳисобга олиш ишини, мисол учун, дунёдаги тараққий топган давлатларда фаолият юритаётган партиялар тажрибасидан келиб чиққан ҳолда амалга ошириш. Бунда бадал тўлаш ва гувоҳномага эга бўлиш шарт эмас.

Шу нуқтаи назардан қараганда, биринчи йўл бизнинг мақсадимизга унчалик мос келмайди. Нега деганда, биз бу Ҳаракатни, аввало, ёшларни бирлаштириш ва уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш мақсадида ташкил этмоқчимиз.

Биз бугун очиқ жамиятда яшаяпмиз, эркин ва озод ҳаёт қуряпмиз. Табиийки, бундай шароитда турли хил фикрлар, ғоя ва қарашлар мавжуд бўлади. Биз барчани кўр-кўрона бир фикрга итоат қилдириш тарафдори эмасмиз. Фақат ёпиқ жамиятдагина шундай бўлиши мумкин.

Биз яқин ўтмишда ана шундай тузум ҳукмронлигида ҳаёт кечирганимизни, у туфайли қанчадан-қанча азоб-уқубатларга дучор бўлганимизни, у нафсониятимиз ва миллий ғуруримизга, урф-одатларимизга қандай зарба берганини, бундай тузум қандай оқибатларга олиб келишини ҳали эсдан чиқарганимиз йўқ.

Шунинг учун ҳам ёшларимиз тарбияси ҳақида гапирганда, уларнинг бугунги замон билан, жаҳон цивилизациясининг илғор ғоялари билан ҳамоҳанг бўлиб яшашга интилишини қўллаб-қувватлашимиз, эски тизимга хос номаъқул усул ва қоидаларнинг ҳар қандай кўринишларини қатъиян рад этишимизни очиқ айтиш зарур.

Бизнинг мақсадимиз «Камолот» ҳаракатини қандайдир ёпиқ, ўта расмий ташкилот тарзида тузиш эмас. Чунки бу ёшларни амалда бўлиб ташлашга олиб келиши, оқибатда Ҳаракат таркибида турли оқимлар, амалпараст кимсалар пайдо бўлиши мумкин.

Шунинг учун «Камолот» ҳаракатига аъзо бўлиб кириш якка тартибда эмас, балки жамоа асосида, ташкилий жиҳатдан уюшган гуруҳлар тарзида бўлгани маъқул, деб ўйлайман.

Менинг назаримда, мактабларда 1-4-синф ёшидаги ўқувчилар, яъни етти ёшдан ўн тўрт ёшгача бўлган болалар бевосита Ҳаракат ҳомийлигида иш олиб борадиган Болалар ташкилотига бирлашиши мумкин.

Қолган синфлар, айтайлик, 5-9-синф ўқувчилари шу Ҳаракатга аъзо бўлиб кирмоқчи. Ёки бирор бир ҳарбий қисмда ёш аскарлар бўлинмаси аъзолари бу ташкилот сафига гуруҳ бўлиб кириш учун ариза бермоқчи.

Хўш, бундай вазиятда уларни Ҳаракат таркибига қабул қилиш қандай амалга оширилади? Бундай пайтда ўша ҳар бир жамоанинг ўзи уюшган ҳолда, бошланғич ташкилот сифатида Ҳаракатга аъзо бўлиб кириши мумкин.

Бунинг учун, дейлик, ҳар бир синфда ёшларнинг ўзи йиғилиш ўтказиб, бу масала юзасидан қарор қабул қилади. Бу қарорда уларнинг Ҳаракат Дастури ва Низомини қўллаб-қувватлаши, унга ўз ихтиёри билан аъзо бўлишга қарор қилгани, ўз ораларидан муносиб бир етакчи сайлаб олгани, ана шу етакчига уларнинг ирода ва манфаатларини ифода этадиган ва ҳимоя қиладиган вакил сифатида ваколат берилиши баён этилади.

Мактаб бўйича бундай гуруҳларга битта етакчи раҳбарлик қилиб, бу вазифага ўқувчилар ўртасида обрўга эга бўлган ёш, фаол ўқитувчилардан бири сайланиши мумкин.

Лицей ва коллежларда, олий ўқув юртларининг факультетларида ҳам ойлик олиб ишлайдиган етакчилар саноқли бўлишини, қолган фаолларнинг эса жамоатчилик асосида иш олиб боришини кўзда тутиш лозим. Меҳнат жамоаларида ҳам шу тартибга амал қилиш мумкин.

Ҳар қайси гуруҳнинг ўз низоми, ҳар йили қайта сайланадиган етакчиси бўлиши мақсадга мувофиқдир. Ҳаракатнинг таркибий тузилиши шу тартиб асосида йўлга қўйилса, менимча, қуйидаги натижаларга эришишимиз мумкин:

Биринчидан, Ҳаракат фаолияти расмиятчиликдан холи бўлади, бюрократия ботқоғига ботиб кетмайди.

Иккинчидан, бу ёшларда ташаббус ва қизиқиш, изланувчанлик уйғотишга олиб келади. Мақсад шуки, Ҳаракат аъзолигига интилиш қуйидан - ёшларнинг ўзидан чиқиши, ихтиёрий равишда ва демократик асосда пайдо бўлиши лозим.

Ана шунда бу юқоридан туриб тузилаётган расмий бир ташкилот эмас, балки ёшларнинг ўз ташаббус ва интилишлари асосида дунёга келган ижтимоий ҳаракат бўлади. Яъни, у барча ёшларни қуйидан юқорига қараб бирлаштириб борадиган том маънодаги Ҳаракатга айланади.

Учинчидан, биз қуйи босқичда мана шундай тизимга таяниб иш кўрадиган бўлсак, жойларда ўзини ўзи назорат этиб, ўзини ўзи бошқара оладиган ёшлар гуруҳига - Ҳаракатнинг бошланғич ташкилотларига эга бўламиз.

Шу тариқа аъзоликка кириш учун бериладиган жуда кўп аризалардан ҳамда минг-минг нусхадаги гувоҳномаларни тайёрлаш ва топшириш каби ортиқча оворагарчиликдан ҳам қутуламиз.

Гувоҳномалар эса фақат бошланғич ташкилотга берилиши мумкин.

Туман, шаҳар ва вилоятларда ҳам бу борадаги ишни шу тарзда ташкил этишни ўйлаб кўришимиз лозим.

Шу йўсинда «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг ташкилий таркибини Ҳаракатнинг марказий идораси, вилоят, шаҳар ва туман бўлимлари, мактаблар, лицей ва коллежлар, олий ўқув юртлари, меҳнат жамоалари ҳамда ҳарбий қисмларда бўлим ва бошланғич ташкилотлари сифатида шакллантириш мумкин.

Тўртинчидан, Ҳаракатнинг қуйи поғоналарида ишни жамоатчилик асосида ташкил этиш ортиқча сарф-харажатларни қисқартириш имконини беради.

Хулоса қилиб айтганда, бўлажак ёшлар ташкилотининг мақсад-вазифалари ҳақида кўп гапириш мумкин. Лекин, энг муҳими, у ёшларимизнинг кўнглига йўл топиши, улар билан ҳамнафас бўлиб, дарду ташвишларини яқиндан ҳис этиб, уларнинг ҳақиқий ёрдамчисига, маслаҳатгўйига, маслакдошига айланиши зарур.

Яъни, бу Ҳаракат таркибида ишлайдиган одамлар ёшларга тепадан буйруқ бериб турадиган раҳбар эмас, балки уларни юксак мақсадлар сари бошлайдиган етакчи, яна таъкидлаб айтаман, ҳақиқий етакчи бўлиши зарур.

Бу Ҳаракат ёшларнинг ўй-фикрлари, орзу-умидларига йўл очиб, уларнинг ҳаётий манфаатларини қатъият билан ҳимоя этиши, бошқача айтганда, давлат ва ёшлар ўртасида бамисоли бир кўприк бўлиши, давлатимизнинг ёшлар сиёсатини уларга, ёшларимизнинг ўй-ташвишларини, орзу-интилишлари ва муаммоларини эса давлат ташкилотларига етказиб туриши, уларнинг ҳақиқий ҳимоячиси бўлиши зарур.

Эндиги вазифа «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракатининг Дастури ва Низоми устида ишлаш, тегишли ташкилий ишларни амалга оширишдан иборат. Асосий мақсад - ташкилотга муносиб аъзоларни, ватанпарвар ва фидойи ёшларни танлаб олиш ва бирлаштиришга қаратилиши керак. Шундагина Ҳаракат жамиятимизда обрў-эътибор топиб, ўз олдига қўйган мақсадларига эриша олади.

Ташкилий даврда бу Ҳаракатнинг шакли, маъно-мазмуни, фаолият механизми, амалий мақсадлари ҳақида ҳар хил фикрлар ва таклифлар бўлиши табиий ҳол, албатта. Биз ана шундай баҳсларга тайёр туришимиз лозим. Лекин бугунги ҳаётимизда бундай ташкилотнинг зарурлигини ҳеч ким инкор этолмайди, деб ўйлайман.

Албатта, ўз олдига тарбия масаласидек нозик ва мураккаб вазифани мақсад қилиб қўйган ташкилот бирданига оёққа туриб кетмайди. Бу ташкилот олдида фарзандларимизни тўғри йўлга, ҳидоят йўлига солиш, айрим ғўр ёшларимизни хатарли ва қалтис сўқмоқлардан қайтариш борасида ҳали қанча-қанча синов ва муаммолар, қийинчиликлар пайдо бўлиши муқаррар. Шунинг учун эртага бу ташкилотга раҳбар бўладиган одамлар, ёшлар ишонч билдириб сайлайдиган етакчилар ана шу масъулиятни ўз зиммаларига олишга қодир бўлишлари даркор.

Бу ишда уларни қўллаб-қувватлаш, кўзлаган мақсадларимиз сари изчиллик билан ҳаракат қилиш - барчамизнинг бурчимиздир.

Азиз дўстлар!

Мен фикримни маърифатпарвар бобомиз Абдулла Авлонийнинг: «Тарбия биз учун ё ҳаёт - ё мамот, ё нажот - ё ҳалокат, ё саодат - ё фалокат масаласидир», деган чуқур маъноли сўзлари билан якунлаб, барчангизни олдимизда турган мана шундай ўта масъулиятли ва шарафли вазифаларни бажаришда бор куч-ғайратимизни сафарбар қилишга даъват этаман.

УШАЛАЁТГАН ОРЗУЛАР

(Боши 1-бетда)

Афсуски, маблағ етишмаганлиги сабабли бу иш тўхтатиб қўйилди.

Мамлакатимиз мустақилликка эришганидан кейин миллионлаб ватандошларим қатори менинг ҳаётимда ҳам катта ўзаришлар рўй берди. Мен доимо ўзимда тадбиркорликка катта иштиёқ борлигини ҳис қилардим. Бунга баъзан ўзим ҳам ажабланардим, чунки менинг ота-онам ҳам, ака-сингилларим ҳам ўқитувчи. Улар орасида фақат мен қурувчилик касбини танлагандим.

Ишдан бўш вақтларимизда бригадамиз билан одамларга уй қуришда, таъмирлаш ишларида ёрдамлаша бошладик. Бу бизга ойлик маошдан ташқари қўшимча даромад келтирарди. Аммо ишлаб топилган ортиқча пулларни уйга келтиришдан чўчирдим, чунки ота-онам шўролар даври тарбиясини олмаганми, фикрлаш тарзи, дунёқараши ҳам шунга яраша эскича, тор доирада эди. Бир сафар ҳар доимгидек 240 сўм ўрнига уйга 1000 сўм олиб келганимда отамнинг қандай дарғазаб бўлгани ҳеч эсимдан чиқмайди.

- Бунча пулнинг сенга нима кераги бор? - деб танбеҳ берган эди ўшанда у киши. - Борига қаноат қилсанг бўлмайдими?...

Ўша йилларда пешона теринг билан бўлса-да, кўп пул топиш айб саналарди.

90-йилларнинг бошида ўзимнинг хусусий фирмам бор эди. Биз аҳоли учун эшик ва дераза ромлари тайёрлаш билан шуғулланардик. Лекин мен бу ишлардан қониқмасдим. Бундан ҳам каттароқ ишлар қилгим келарди. Мендаги ички бир туйғу ўзимиз яшаётган туманда тошга қайта ишлов берадиган корхона қуриш ғоясини амалга оширишга ундарди.

Кўп ўтмай бу ғоя амалга ошди. Италиянинг «Педрини» фирмасидан энг замонавий ускуналарни олдик. Уларни бизга Канаданинг «Раанани холдинг» компанияси лизинг асосида етказиб берди. Ягона муаммо шундаки, мазкур компания ўз мажбуриятларини тўлиқ бажармади. Фирма ускуналарнинг атиги тўртдан бир қисмини, шунда ҳам икки йил кечиктириб етказиб берди. Ишлаб чиқариш қувватларидан ҳам шунга яраша фойдаланилмоқда.

Ҳозирча корхонамиз 20 минг квадрат метр оҳактош ва мармар плиталари ишлаб чиқариш имкониятига эга. Бу кўрсаткич «Мармар-ф» маҳсулотларига бўлган талабни қондиролмайди. Корхонамиз маҳсулотлари эса Намангандаги йирик иншоотлар - янги супермаркет ҳамда вилоят эндокринология диспансери биноларини безатиб турибди. Оҳактошнинг биринчи туркуми Тошкент метрополитенининг янги станцияларидан бирини пардозлашга жўнатилди. Республикамизнинг айрим вилоятлари ҳамда пойтахтимизнинг бошқа қурилиш ташкилотлари билан ҳам маҳсулот етказиб бериш учун шартномалар тузилган.

Қисқа вақт ичида ҳаётимда катта ўзгаришлар рўй берди. Ҳатто, биз билан ҳамкорлик қилаётган фирмалардан бирининг таклифига кўра, Италияда бўлдим. Мени қадим Венеция шаҳрининг гўзаллигию, сув йўллари лол қолдирди. Шунингдек, Верона шаҳрида ҳам бўлдим. Ҳатто Ромео ва Жульетта бир-бирига муҳаббат изҳор қилган уйнинг зиналаридан юқорига кўтарилдим, балконидан шаҳарни томоша қилдим.

Булар барчаси мамлакатимизда Президент Ислом Каримов раҳнамолигида амалга оширилаётган улкан иқтисодий-ижтимоий ўзгаришлар шарофати туфайлидир. Шунинг учун ҳам ҳаётимиздаги бундай ижтимоий ўзгаришлар, янгиланишлар мен учун беҳад қадрли бўлиб, Ватанимнинг янада равнақ топишига ўзимнинг бор куч ва имкониятларимни сарфлагим келади.

Фахриддин Расуловнинг орзулари ушалишига шубҳа қилмаса ҳам бўлади. Ҳозирнинг ўзидаёқ у кўп нарсаларга улгурди. 40 дан эндигина ошган тадбиркор бундан 20 йил муқаддам тўхтатиб қўйилган корхонани қайта тиклади. Ф.Расуловнинг сўзларига қараганда, у амалга оширмоқчи бўлаётган янги лойиҳалар ва кўплаб режалар ҳали олдинда. Меҳнатсевар тадбиркорнинг келажакдаги эзгу ишларига биз ҳам барака ва равнақ тилаймиз.

Назира ХЎЖАЕВА,
ЎзА мухбири.

ЙИЛ ЯКУНЛАРИ НИМАНИ КЎРСАТДИ?

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси Агросаноат мажмуининг соҳада иқтисодий ислоҳотларнинг бориши ва 2000 йил иш якунларига бағишланган йиғилиши бўлиб ўтди. Унда тегишли вазирлик, қўмита, идора ва ташкилотлар, банк муассасалари раҳбарлари иштирок этди.

Йиғилишни Бош вазир ўринбосари - Қишлоқ ва сув хўжалиги вазири - Агросаноат комплекси раҳбари Т.Холтоев бошқарди.

Таъкидланганидек, мамлакатимизда изчиллик билан амалга оширилаётган иқтисодий ислоҳотлар самарадорлигини оширишда агросаноат мажмуи муҳим ўрин тутади. Ўтган йили минтақада об-ҳавонинг ноқулай келишига қарамай, қишлоқ хўжалиги корхоналарида иқтисодий барқарорликка эришилди. Қишлоқ аҳолисининг маданий-маиший шароитини яхшилаш борасида анчагина ишлар қилинди. Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, деҳқончиликда замонавий технологияларни қўллаш, ширкат хўжаликларининг ички механизмини такомиллаштириш, шунингдек, иш юритишнинг муқобил усулларини яратиш, фермер хўжаликларини ташкил этиш ва уларга сервис хизмати кўрсатиш бўйича муайян тадбирлар амалга оширилди. Хусусан, тизимда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми 103,2 фоизгача ўсди. Қишлоқ хўжалигида асосий ишлаб чиқарувчи кучга айланаётган фермерлар қарийб 44 минг нафарга етди. Хорижга маҳсулот чиқариш ҳажми бирмунча ортди.

Шу билан бирга, мамлакатимиз қишлоқ хўжалигининг асосий тармоғи - пахтачиликда талай хато ва камчиликларга йўл қўйилди. Айрим вилоят хўжаликларида сув танқислиги баҳона пахта ҳосилдорлиги кескин пасайтириб юборилди. Мавжуд техника ва ишчи кучидан унумли фойдаланилмади. Айни вақтда толаси жаҳон бозорида харидоргир бўлган уруғлик чигит навларини танлаб экиш масалаларига етарли эътибор қаратилмади.

Таҳлиллар шуни кўрсатмоқдаки, соҳага чет эл сармояларини жалб этиш, корхоналарнинг дебиторлик ва кредиторлик қарзларини камайтириш, шартномавий муносабатларни янада мустаҳкамлаш, қишлоқда аграр ислоҳотларни чуқурлаштириш ва кўп тармоқли иқтисодиётни вужудга келтириш борасидаги ишлар суст бормоқда. Ер, сув ва бошқа табиий ресурслардан оқилона фойдаланиш, тупроқнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, уруғ, ўғит, озиқа ва ёнилғи-мойлаш маҳсулотларини жамғариш, қишлоқ хўжалиги машина-ускуналарининг узлуксиз ишлашини таъминлаш, муҳими, маҳсулот етиштирувчилар манфаатдорлигини ошириш масалалари ҳамон долзарблигича қолмоқда.

(ЎзА)

ЧОРКЕСАР ЯЙЛОВЛАРИДА

(Боши 1-бетда)

Шу кунларда "чоркесар"ликлар ҳаётида энг қизғин, масъулиятли палла – чорва қишлови қизғин давом этяпти. Хўжаликнинг мавжуд 20 та қўрасида 5,5 минг бош зотдор ангор эчкилари парваришланмоқда. Қишловга етарли даражада ем-хашак жамғарилган. Чорвадорлар уйлари яхшилаб таъмирланган, ўтин-чўп билан таъминланган. Хўжалик мутахассислари ҳар бир қўрага бириктирилган бўлиб, улар қишловнинг боришини доимий назорат остига олганлар. Чўпончўлиқларнинг яшаш шароитлари, рўзғорларида нима бор, нима йўқлиги ҳам мутахассисларнинг доимий диққат-эътиборида.

Биз хўжалик раҳбари Қўлдошали Хўжаевни Ғанибой Умаров қўрасида учратдик.

-Ғанибой ака хўжалигимизнинг энг тажрибали, илғор чўпонларидан, - дейди у, - ҳар йили ҳам 400-500 бош атрофидаги эчкини қишловдан тўк ва беталофат олиб чиқади. Улоқ олиш режаларини ошириб бажаради.

-Кўп ҳам мақтаб юборманг, - дейди кулиб мезбон.

-Бор гапни айтиш керак, - дейди раис, - хўжалигимизда Ғанибой Умаровга ўхшаган чўпонлар кўпчиликни ташкил этади. Улардан Солибой Ғаниев, Иброҳимжон Абдураззоқов, Илҳомжон Қуролов, Тошбой Мадумаровларнинг ҳар бири қаровида 200-300 бошдан эчки бор. Ҳар доим ҳам улоқ олиш, жун топшириш режаларини биринчилар қаторида уддалашади.

Ана шулар меҳнати туфайли хўжалигимиз ўтган мавсум 1700 бошга яқин улоқ олиб, бу борадаги режани ошириб бажарди.

-Сизлар етиштираётган эчкиларнинг ўзидан ҳам жуни қиммат, дейишади. Хомашёни қаерга топширасизлар? – қизиқиб сўраймиз.

-Илгари биздан ангор эчкилар жунини пўчоқ баҳосида олиб кетишарди, - дейди Қўлдошали, - оқибатда хўжалигимиз фойда кўриш ўрнига айрим йиллари зарар кўрарди. Биз ана шуни ҳисобга олиб бир пайтлар қурилиб, тўхтаб қолган рўмол тўқиш фабрикасини ишга туширдик. Натижада, қишлоқ аёлларидан 40 нафари доимий иш жойига эга бўлди. Энг муҳими, ана шу корхона туфайли ўтган йилни 22 миллион сўм фойда билан якунладик.

Қўлдошали Хўжаев асли қашқадарёлик. У 1981 йилда Самарқанд давлат университетини тамомлагач, қишлоқ хўжалиги вазирлиги йўлланмаси билан ана шу хўжаликка ишга келганди. Меҳнат фаолиятини оддий иқтисодчиликдан бошлаган изланувчан йигит ишлаб туриб, Тошкент аграр университетини ҳам тамомлаб олди. Ўзининг билимдонлиги, содда, камтарлиги билан "чоркесар"ликларнинг "ўз одами"га айланди. Кейинроқ хўжалик бош иқтисодчиси бўлиб ишлади. 1989 йили эса уни хўжалик аъзолари бир овоздан хўжаликка раис этиб сайлашди. Қўлдошали эл ишончини оқлаш йўлида тинимсиз изланди, илғор чорвадорлар билан бамаслаҳат иш тутди. Натижада, зотдор ангор эчкилари бош сони кўпайди. Раис айтмоқчи, хўжалик яқин вақтгача ҳам қимматбаҳо оқ ангор эчки жунларини четга хомашё сифатида сотган бўлса, эндиликда ўзлари қайта ишлаб, тайёр маҳсулотни аҳолига ва савдо ташкилотларига етказиб бермоқда. Эндиликда, Қўқон ва Наманганда, ҳатто Тошкентда ҳам "чоркесар"лик қизлар қўлидан чиққан қордек оппоқ ва юмшоқ, иссиқ рўмолларни учратиш мумкин.

-Қўлдошалини идорадан топиш қийин, - дейди илғор чўпон Икромали Аҳмедов, - у қишин-ёзин қўрама-қўра юради. Шарт-шароитларимиз билан қизиқади. Бирорта камчилик ёки етишмовчиликни айтгудек бўлсак, уни муҳайё этмагунча тиниб-тинчимайди. Нафақат биз чўпонлар, балки ,меҳнат фахрийлари, кекса отахон-онахонлардан ҳам доимо хабар олиб туради. Улардан қўлидан келган ёрдамини аямайди. Ўтган йилнинг ўзида кексаларга, ҳеч кими йўқ, ногирон ҳамқишлоқларимизга хўжалигимиз томонидан 800 минг

сўмликка яқин моддий ёрдам кўрсатилди.

-Оналар ва болалар йилида ҳам эзгу ишларимизни давом эттирамиз, - дейди Қ.Хўжаев. – Олинган фойда ҳисобига битта болалар боғчаси қуриш мўлжалимиз бор. Яна, рўмол тўқиш фабрикамизни кенгайтирмоқчимиз. Лекин, муаммоларимиз ҳам етарли, чорва моллари учун дори-дармонларни вақтида ололмаяпмиз. Озуқа экадиган майдонларимиз ҳам унчалик кўп эмас...

"Чоркесар" жамоа хўжалиги чорвадорлари бу йил ҳар 100 бош эчкидан 105 бошдан улоқ, ҳар бош эчкидан 2-2,5 килограммдан жун қирқиб олиш йўлида меҳнат қилиб чорва қишловини кўнгилдагидек ўтказмоқдалар.

Ортиқали НОМОЗОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

СУРАТЛАРДА: 1. Хўжалик раҳбари Қ.Хўжаев ва мутахассислар чўпонлар билан мулоқотда. 2. Донгдор чўпон Имомқул Худойназаров. 3. Ферма мудири Максудали Яндашев (чапда) яйловда. 4. Пудратчилар бошлиғи Мамажон Жўраев (ўнгда) ғалла майсаларини кўздан кечирмоқда.

ТАШМАЧИЛАРДА ОРИЯТ БОРМИ?

Нормуҳаммад Хўжаев бундан 8 йил муқаддам Дўстлик туманидаги "Мустақиллик" ижара ширкатлари уюшмасига қарашли чорвачилик фермасини "мол-поли" билан сотиб олиб, ҳозиргача чорва сонини камайтирмаган ҳолда фаолият юритиб келмоқда.

Бўрдоқига мол боқиб, кўплаб семиз ва арзон гўшт сотишни, иккита боғча, иккита мактаб, бешта кам таъминланган оилани, уч нафар қария ва ногиронларни сут билан таъминлашини, қўйлик, туманда бўладиган кўплаб маърака, анжуман ва хайрия тадбирларига қўшадиган улушининг ўзиёқ пулга чақилса, анча-мунча маблағ бўлади. Бироқ, у буларга парво қилмайди. "Бор экан, берибмиз", дея Аллоҳга шукр қилади. Эҳтимол, унинг барака чашмаси ҳам шудир.

Яқинда Нормуҳаммад билан учрашиб, умумий аҳволни кўздан кечирдим. Ҳаммаси рисоладагидай. Моллари семиз, молхонаси бут, ем-хашак етарли. Молбоқар ва соғувчилари учун барча шароит муҳайё. Ферма ҳовлиси тоза ва ораста, киши баҳридилини очади.

Фермер ҳузуридан чиқиб, Арнасой тумани сари йўл оламан. Бир пайтлар "Олтин водий" фермер хўжаликлари уюшмасига тегишли чорвачилик фермаси шундоққина катта йўл ёқасида. Ҳозир ундан "молхона" деган ному ўралган бетон "тахталар" қолган. Молхона томидаги шиферлар, шифер ости тўсинлари, эшик-деразалар ва ҳатто, суғориш, гўнг чиқариш автомат ускуналаригача ташиб кетилган. Молхона ёнидаги маъмурий бино ҳам шипшийдам. Ҳайҳотдай ферма ҳовлисида эндиликда қўлга илинадиган ҳеч нарса қолмагач, баъзи уддабуронлар унинг темир-терсак, қувур-пувурларини кесиб олмоқдалар. Молларданку нишон қолмаганига анча бўлди.

Бундан ўтиб, Бобо Файзиев номли ё "Қозоғистон" фермер хўжаликлари уюшмасига борасизми ё "Андижон"у "Фарғона" фермер хўжаликлари уюшмасига қадам ранжида қиласизми, чорвачилик фермаларидаги аҳвол юқорида ёзганимиздан баттар бўлса баттарки, асло яхши эмас.

Камина бу гапларни вилоятдаги чорвачилик аҳволини танқид қилиш учун ёзаётганим йўқ. Биз эндиликда аллақачон йўқотилган ўн-юз минглаб чорва ва молларимиз учун ачинмай қўйғанмиз. Бу гал қўлимга қалам олишдан мақсадим – ташмачилик ва талон-торожликка муккасидан кетган, ўз шахсий манфаати деб ҳеч нарсадан тоймаётган кимсаларга

ТААССУФ

"Ҳой, биродар! Ўғри бўлинг, ... бўлинг – инсоф билан бўлингда" демакдир.

Бир пайтлар "Деҳқоннинг иккинчи уйи" деб атаганимиз дала шийпонларининг бугунги аҳволига бир қаранг. Эшик-деразалари, шиферлари, тагтахта ва шифт тахталари ташиб кетилган, ёнидаги мўъжазгина боғ дарахтлари кесиб олинган ва ҳоказо. Шийпон ичидаги жиҳозлар, радио-телевизорларни деҳқонлар эндиликда тушида кўргандай эслашади. Уларнинг қай бири билан гаплашманг, "Аттанг, ҳей, аттанг!" дея афсус қилишади.

Дарҳақиқат, аттанг! Йўқ, у деҳқонга хизмат қилмаётгани, иссиқда соя, совуқда пана бўлмаётгани учун эмас, умуман, эҳтиёж ҳамон катталиги учун – аттанг! Нега дейсизми?

Пахта даласини бегона ўтдан тозалаш ва ҳосил йиғим-терими кунларида минглаб ҳашарчи жалб этилиши сир эмас. Ҳар йили улар учун дала шийпонлари амал-тақал қилиб эпақага келтирилиши, хўжаликлар марказларидаги мактаблар, болалар боғчалари, маъмурий бинолар бўшатиб берилиши ҳам барчага маълум. Улар қайтгач, ана шу бинолар таъмирталаб аҳволда қолишини ҳам яшира олмаймиз. Шундай экан, аттанг, демай бўладими?

Хўш, ташиб кетилаётган нарсалар фақат шуларми? Истироҳат боғларидаги ўйин қисмлари, ишлаб турган дастгоҳнинг двигатели, одамларга беминнат электр етказиб бераётган симлар, алоқа-телефон сим арқонлари... Эҳ-ҳе, уларни санаб тугатиш қийин. Текин даромад гадолари ҳамма нарсани талон-торож қилаверадилар. Шу ўринда ташмачиликнинг яна бир тури ҳақида ҳам тўхталишга тўғри келади.

Тошкент-Термиз йўлининг Қозоғистон республикаси ҳудудига кириб, ундан чиққунимизча ўндан ортиқ жойда рангли металл буюмлар қабул қилинадиган жойлар бор. Қозоғистон ишбилармонлари бу буюмларни арзон-гаровга сотиб олиб, Хитойга пуллайдилар. Хитой тадбиркорлари эса уларни қайта ишлаб, яна ўзимизни шилишади. Ана шу айланма савдо туфайли сўнгги йилларда ташмачилар юртимизга кўплаб зарар келтирмоқдалар. Тўғри, бу гаплар янги гаплар эмас. Бу ҳақда матбуотда керагидан ҳам кўпроқ ёритилмоқда ва шунга қарамай, ҳамон ташмачиликнинг, қўшни республикага маҳсулот ўтказишнинг янги турлари "кашф" этилмоқда. Айни кунларда ана шу "бизнес"лардан бири ўтин бизнеси авж паллага кирди. Бу эса энди бошқа масала. Хулласи калом шуки, нафс йўлига кирган кимсаларда на ғурур, на орият бўлар экан. Уларнинг жазосини қонун муҳофазаси идоралари берсин.

Келдиёр ЖЎРАҚУЛОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

ЕТТИ ИҚЛИМДАН БИР ШИНГИЛ

ПЕКИНДАГИ МУЛОҚОТ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Бош котиби Кофи Аннан Хитой Халқ Республикасига ташриф буюрди.

Бош котиб ва Хитой раҳбари Цзян Цзэмин ўртасида бўлган мулоқотларда мазкур мамлакат билан халқаро ташкилот ўртасидаги кенг кўламли алоқаларни янада кенгайтириш масалалари ҳамда халқаро майдондаги долзарб муаммолар хусусида сўз юритилди. Хитой раҳбари ўз мамлакати дунёда тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлаш борасида БМТ ҳомийлигида ўтказилаётган тадбирларда бундан кейин ҳам фаол иштирок этажаклигини билдирди.

ДЕПУТАТЛАР ТАЪТИЛДАН ҚАЙТГАЧ

Депутатлар маълум муддат таътилда бўлганларидан сўнг яна Москвага қайтиб келдилар.

РФ Давлат думаси ўзининг баҳорги сессиясига йиғилганда, тўпланиб қолган вазифалар ва режалар ўртага ташланди. Маълум бўлишича, яқин кунлар ичида депутатлар 599 та қонун лойиҳасини кўриб чиқишлари лозим экан. Бу дегани бир кунда 30 ҳужжат қонуншунослар назаридан ўтиши керак. Шу билан биргаликда ялпи мажлисда депутатлар ўз фаолиятларининг янгича тартибини ҳам келишиб олдилар. Бундан буён депутатлар ҳафтанинг чоршанба ҳамда пайшанба кунлари ўз мажлисларига йиғиладилар.

ЯНГИ ҲАМЖАМИЯТГА АСОС СОЛИНДИ

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти раҳбарияти Танзания, Кения ҳамда Уганда президентларининг янги халқаро ташкилот – Шарқий Африка Ҳамжамиятига асос солганликларини қўллаб-қувватлади.

Бу тузилма қитъа давлатлари ўртасида савдо-иқтисодий алоқаларни янада ривожлантириш ҳамда минтақада тинчлик ва барқарорликни мустаҳкамлашда муҳим аҳамиятга эга бўлади, деб умид қиламиз, деди БМТ Бош котиби К.Аннан.

ТИНЧЛИК КУЧЛАРИ ТУРГАНИ ЯХШИ

Африкадаги катта мамлакатлардан бири Конго Демократик Республикасида кейинги кунларда содир бўлган фожиали ҳодисалардан кўпчиликнинг хабари бор.

Мамлакат президенти Лоран - Дезире Кабила ўз соқчиси томонидан отиб ўлдирилгандан сўнг КДР пойтахтида ва бошқа айрим шаҳарларда тартибсизликлар келиб чиқа бошлади. Президент вазифасини марҳум Л.Кабиланинг ўғли Жозеф Кабила адо этиб турган бўлса-да, мухолиф кучлар ҳам қўл қовуштириб ўтирганлари йўқ. Шу боис Ангола, Намибия ҳамда Зимбабве президентлари КДРдан халқаро тинчлик кучлари олиб чиқиб кетилмаслиги зарур эканлигини билдирдилар. Мазкур давлатлардан бири - Зимбабве ҳукумати дарҳол КДРдаги ўз қўшинларини яқин орада олиб чиқмаяжаклигини маълум қилди. Ҳукумат вакили Дидимус Мусата КДРда ҳамон беқарорлик сақланиб турибди, шу боис, халқаро кучлар ўз фаолиятларини янада кучайтиришлари лозим, деди.

ОВРУПОДАН ГЎШТ ОЛИНМАЙДИ

Африка, Яқин Шарқ ҳамда араб давлатларининг Овруподан мол гўшти харид қилмаслик таомили эндиликда Жанубий Америка мамлакатларига ҳам ўтганга ўхшамоқда.

Зотан, куни кеча Никарагуа ҳукумати Овруподан гўшт маҳсулотлари келтиришга чек қўйди. Айни пайтда Мексика ҳамда Панама олис қитъадан гўшт импорт қилишни тўхтатди. Аргентина ҳукумати эса Оврупонинг ўн бешга яқин давлатидан келтириладиган гўшт ва гўшт маҳсулотларидан воз кечди. Аргентина соғлиқни сақлаш вазирлиги вакилининг маълум қилишича, Жанубий Америка давлатларининг шундай йўл тутганлигига Оврупода "қорамол қутуриши" касаллиги тарқалгани сабаб бўлган.

ПОКИСТОН ҚОРАЛАДИ

Кўринишдан Ҳиндистон ҳам, Покистон ҳам оммавий қирғин қуроли - термоядро бомбаларини яратиш ҳамда уларни узоқ масофаларга элтадиган ракеталарни вужудга келтириш борасидаги тадқиқотларини ҳамон давом эттиришаётган экан, шекилли.

Куни кеча Покистон ташқи ишлар вазирлиги Ҳиндистонда "АГНИ-2" номли янги баллистик ракетанинг синовдан ўтказилганини кескин қоралади. Бундай ракеталар нафақат Покистон, балки, минтақавий хавфсизликка ҳам жиддий таҳдид солади, деди вазирликнинг расмий вакили.

(Жаҳон оммавий ахборот воситалари хабарлари асосида сиёсий шарҳловчи Р.УМАРОВ тайёрлади).

ҚЎШКЎПИРЛИКЛАР ЕНГ ШИМАРИШДИ

(Боши 1-бетда)

Техникани экиш мавсумига тайёрлаш ҳақида сўраганимизда туман ҳокимининг биринчи ўринбосари Қадамбой Ортиқов "минг эшитгандан бир кўрган афзал", дея бизни туман машина-трактор парки давлат акциядорлик жамияти томон бошлади. Дарвозадан киришда нигоҳимиз қатор турган тракторларга тушди. Улар худди заводдан кеча келтирилгандек, ярақлаб турибди. Тирков механизмлари ҳам таъмирланиб, сифатли бўялган.

Туман бўйича корхонада таъмирланиши шарт бўлган 500 та техника, 80 та прицепнинг барчаси шу ерда. Устахоналарда эса иш қизғин.

Дастгоҳни чаққонлик билан бошқараётган отахон диққатимизни тортди. Танишдик. Ражаббой ота Бобожоновнинг бир жойнинг ўзида бир касб-токарликда ишлаётганига ярим асрдан ошибди. Отахон эса ҳамон шогирдларига ўрнак. Маслаҳатларини аямайди. Авазбек Матёқубов, Анвар Раҳимовлар устозидан қолмасликка ҳаракат қилишади. Темирчилардан ака-ука Ҳусинбой ва Рустам Олламовлар хизматидан жамоа хурсанд. Корейс йигити Борис Цой қўлидан чиққан ёнилғи насослари эса анча йил бенуқсон ишлайди.

Жумабой Бекжонов, Отаназар Жиянбоев сингари таъмирловчиларнинг саъй-ҳаракатлари туфайли 152 та чигит экадиган сеялка тўла таъмирдан чиқарилди. 173 та культиватор ҳам эрта-индин тахт ҳолга келтирилади. Ишчиларнинг меҳнат қилишлари, овқатланиши, ҳордиқ чиқариши учун етарли имкониятлар яратилган. Машина-трактор парки ишчиларининг маошлари ҳар ойда бериб борилмоқда.

Жамоа аъзолари ҳозирда барча қишлоқ хўжалиги машиналарини таъмирдан чиқариш учун ҳар бир кундан унумли фойдаланмоқдалар.

Холмурод ҚУРБОНОВ

"ГУЛБАҲОР"НИНГ ЗОРИ БОР

(Боши 1-бетда)

-Шу ўринда очиқ гаплашсак, муаммоларни далиллар асосида рўй-рост айтиб беришингизни истардик.

-Мана биргина мисол, - дея сўзида давом этади Т.Шарофиддинов, - тасаррумизда 171 гектар ер бор. Бир йилга дизел ёнилғиси учун 5,5 тонна фонд берилган. Энди ўзингиз ўйлаб кўринг, 5500 литр ёнилғи эҳтиёжимизни қондирадими? Асло йўқ! Хўш, энди биз фермерлар нима қилмоғимиз керак? Шахсий "МАЗ", "Камаз" машиналари эгалари, жамоа, ширкат хўжаликлари тракторлари ортидан югурамиз, ҳайдовчи-механизаторга ёлборамиз, илтимос қиламиз. Оқибатда биз чўнтакни чуқуррок кавлаймиз, улар эса чойчақа ишлаб олишади. 171 гектар ерда буғдой, пахта, озуқабоп экинлар ва такрорий экин сифатида маккажўхори етиштириш учун ўша "фонд"да белгиланган дизел ёнилғиси бизга етадими? Кузги шудгор, ерларни экишга тайёрлаш: текислаш, пушта олиш, уруғ экиш, хуллас, иккинчи экин учун тракторни яна далага олиб кириш сингари яна бошқа кундалик юмушлар ҳам талайгина. Ҳисоб-китобларга қараганда, бу ишлар учун бир йилга 35 тонна солярка зарур бўлар экан. Ана энди ҳақли савол туғилади: фермер учун "фонд"ни ким белгилайдию ким нефть маҳсулотлари билан таъминлайди?! Ечимини кутаётган бу муаммо қачон ҳал этилади?

Сир эмаски, республикамиздаги минглаб фермерлар бугун "фонд" можаросидан кимга, қаерга мурожаат этишларини аниқ билишмайди.

Яна бир муаммо. Мамлакатимизда иқтисодиётни эркинлаштириш, деҳқон-фермерлар ҳуқуқини ҳимоя қилиш борасида, айтиш мумкинки, сезиларли ишлар амалга оширилмоқда. Лекин, шунга қарамасдан ҳамон уларга тазйиқ ўтказиш, буйруқбозлик, зўравонлик ҳамда мулкдорларнинг соясида сохта шуҳрат орттириш каби иллатлар илдиз отмоқда. Яширишга не ҳожат, айрим ҳокимлар, раислар, турли шаклда иш юритаётган хўжаликлар раҳбарларининг ўз вазифасини суистеъмол қилиш ҳоллари ҳануз учраб турибди. Бўлажак деҳқон-фермер, албатта, кимгадир "узатиши" керак, йўқса, у ер ололмайди, мулкдор бўлолмайди. Минг бир ташвиш ва қийинчилик билан фермер бўлган деҳқоннинг буғдой хирмони устида баъзи тўраларнинг белини ушлаб, кўз олайтириб туриши қандай қонун-қоидага тўғри келади? Боз устига, "туман режасини бажаришига оз қолди, ҳокимнинг топшириғи, фалон тонна топширишингиз керак" деб машинани кўндаланг қилиб қўйса, сизни эшитишни хоҳламаса, фермер бўлганингиз қаёққа боради?

Бозор иқтисодиётининг асосий талаби иқтисодиётни эркинлаштириш, мулкдорларнинг эмин-эркин, кенг кўламда ишлашларига тўла шарт-шароитлар яратишдан иборатдир. Зеро, улар кўпайсин, тараққий этсин, юксалсин, меҳнат кишиларининг моддий манфаатдорликлари ошсин.

"Қўли боғланган" бундай фермерлар тўлиқ фаолият кўрсатолмайдилар. Ердан қирқилса, ёнилғидан қисилса, улар етиштираётган маҳсулотларга, албатта, режадан ортиғига "шерик"лар кўпайиб, "кўз олайтиришлар" давом этаверса, фермерлар додини кимга айтсин?!

Биз Ўрта Чирчиқ туманидаги "Гулбаҳор" фермер хўжалиги мисолида юзага келган атиги битта муаммони таҳлил қилдик, холос. Балки, республикамизнинг бошқа ҳудудларида ҳам юзлаб гектар ерга эгалик қилиб, 5-6 тонна ёнилғи билан катта ишларни бажаришга қўли калталик қилаётган фермерлар ҳам "фонд" гирдобидан чиқолмай, гирён юришгандир? Назаримизда, "боғланган қўлларни" ечиб юборишнинг, оёқлар остидаги "тошларни" улоқтириб ташлашнинг вақти аллақачон келганга ўхшайди.

Т.РЎЗИБОЕВ

ШОҲСУПАДАН БАЛАНД ҒУРУРЛАР

(Боши 1-бетда)

Бизга жилпинг косагуллар, шоншараф дегувчи маддоҳлар, "бўлди", "йиқилди", "йиқитди" дегувчи хабарчи кайвонилар эмас, Тоғай Мурoддек бўлмаса-да, оримиз, ғуруримиз ҳақида, Бухоро полвонлари жаҳоннинг мана-ман деган паҳлавонлари кўзига тик боқиб, жаҳон чемпионлигини бундан 25 йил олдин ўзиники қилганлиги, уларнинг бугунги издошлари ҳақида йилида бир ой сўзланг, ҳеч бўлмаса.

Тўйларда юрасизлар, Бухорога четдан келган полвонга қайси баковулнинг "талабгор борми?" деган саволи бежавоб қолган.

-Туринг, шоир, майдаликда мен ҳам сизларга ўхшаб кетдим. Майда жойига қаламни бекорга сарфламанг. Ундоқ бўлди, бундоқ бўлди, деб санаманг ҳам. Буни эл шундоқ ҳам билади. Биз нима қилсак, кўпнинг олдида қиламиз-ку. Фақат орли-орли жойини топиб ёзинг. Қитиқ патига тегинг-да, одамнинг. Туриб кетадиган, нашъа қиладиган бўлсин. Битта тандир кабоб сиздан айлансин-да, кейин.

Илҳом сувидан ҳам бўлади. Хоҳласангиз яшиги билан қўямиз. Ўзимиз отмагандан кейин эсдан чиқади-да. Биз отишни ҳам, "ётиш"ни ҳам 28-30 ёшлардан кейинга қолдирганмиз. Келишдик-а. Фақат вужуд жунбушга келадиган қилиб ёзинг.

Ҳа, айтганча, Тоғай Мурод деган ёзувчингиз вақтида олишганми, дейманов. Бухорога келиб қолса, суҳбатига бир чақирарсиз. Салом-алик қилиб, қўлини олишни ният қилганмиз.

Кескир нигоҳли, алп қоматли йигит билан хайрлашдим. Бир зумда ўн ботмон юк ортди ўзиям. Гапларидан ор туйдим. Қаламни эринмай тарашладим. Кўзимнинг олдига келтириб "қўлингдан келадими?" деб сўрадим. Тасдиқ олдимми, олмадимми, эшитмадим. Ҳарқалай даврани тарк этишга ҳали бироз вақт борга ўхшайди. Биринчи таскин шу. Мен сенга "қайтдим", кураш мавзуси!

ҲАЛОЛИГА НИМА ЕТСИН!

"Дакки", "танбеҳ", "ғирром", "чала", "ёнбош"... бари ўтаверсин. Курашда "ҳалол" сўзидан покиза сўз йўқ. Агар у тўй кураши баковулларининг талаффузидагидек "ҳалооол" деб айтилса борми, назаримда бир ўқ етгулик масофани тозалаб, мусаффолаштириб боради.

ТОШТЕМИР МЕНБОП ПАҲЛАВОН ЭКАН

Тошкентда ўтказилган кураш бўйича жаҳон чемпионати тугаган куннинг эртасидаёқ Бобоназар полвонни чойхонада кўрдим.

-Биринчи рейсда учиб келдим, - деди полвон. – Афсус, ёшим ўн йилгина ортга қайтганида эди. Тоштемир менбоп паҳлавон экан. Ҳартугул ёмон бўлмади. Қолган иккала вазнда ҳам ўзимизникилар чемпион бўлди. Камол билан Акобирнинг елкасидан қоқдим. Эрка сўз айтганим йўқ. Шундай бўлиши керак эди, дедим. Аммо устоз ўсди (Собир Қурбонов демоқчи). Ўғлинг бўлса шундай бўлсин-да. Айтиб қўяй, қозоқда битта "хавф" бор. Достон Пиримқулов деган ёш йигит. Аламзада кетди. Ҳали кўпларни "ейди". Орқани саранжомлаб юриш керак.

Сурхондарёдаги Алпомиш хотира турнирида Достоннинг "Тико" миниб кетганлигини эшитиб, кўпроқ Бобоназар полвонни эсладим. Назаримда, у ўзининг йигирма ёш орқага қайтишини худодан илтижо қилиб сўраётгандек эди.

ЎНТА МУСОБАҚАНИ ЮТИБ БЕРАРДИМ

Бобоназар билан деярли тенгдошмиз. Бир вақтда ўқидик. Мен филологияда, у спортфакда. 1979 йил у Рибинскдан олтин медал билан қайтди. Финалда ғолиб бўлган Бобоназарни гиламдан кўтариб олиб чиқишган.

-Рақибим шунақа чайир эканки, курагини ерга теккизгунча ҳолдан тойиб кетдим. Бунинг устига майдон эгаларидан эмасми, ўта қўпол олишди. У тепмаган жойим қолмади. Қисқаси феълимни "бузди". Э, ўша... - дедим. – Унинг ярим танасидан қайириб сиқа бошладим. Таслим бўлишга таслим бўлди-ю, ўзимнинг ҳам сувимни чиқарди. Гиламда ётиб қолибман. Энг оғир кураш бўлувди. Ўша жисмоний тайёргарлигим ҳозир бўлса, ўнта нуфузли мусобақангизни ютиб берардим.

Полвон дўстимга ҳавасим келиб кетди.

Дилмурод ЖАББОР

(Давоми бор)

"Ҳолвайтар ширин экан..."

З.РАҲМАТУЛЛАЕВ сурат-лавҳаси.

АЛИШЕР НАВОИЙ ТАВАЛЛУДИНИНГ 560 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

"НОКАСУ НОЖИНС АВЛОДИН..."

Навоий умри бўйи ҳаётни, жамиятни, одамларни кузатгани, улар ҳақида хулосалар қилгани рост. Бундай ҳукм-хулосалар баёни учун эса қитъа энг қулай жанр эди: "Нокасу ножинс авлодин..." деб бошланадиган қитъа ҳам ана шундай шоирона хулосалардан биридир.

Навоий сарлавҳадаёқ қитъадан нима ҳақда сўз боришини айтиб қўя қолади: "Нокас киши бўлмасликда ва ножинс киши бўлмасликда". Сарлавҳа қитъа нокас, яъни пасткаш кишининг яхши одамга айланмаслиги, ножинс (жинси бошқа, яъни ҳайвон; кўчма маънода: ёмон) одамга жинс (зот; кўчма маънода: шерик, дардкаш, дўст) бўлмаслиги ҳақида эканини билдиради.

Бу мазмун шеърда янада таъсирчан жаранглайди:

Нокасу ножинс авлодин киши бўлсин дебон,
Чекма меҳнатким, латиф ўлмас касофат олами,
Ким кучук бирла хўдукка неча қилсанг тарбият,
Ит бўлур, доғи эшак, бўлмаслар асло одами.

Навоий умри давомида кўп яхши кишиларга дуч келди. Кўп ёмон одамларга ҳам йўлиқди. Қай бирларини тарбият қилмоқ учун кўп меҳнатлар ҳам сарфлади.

Лекин...

Асли нокас бўлган кишиларни тарбия билан яхши одамга айлантириб бўлмайди! Бу – шоир келган аччиқ хулоса. Шунинг учун у бошқаларни нокас, ножинс кишиларга одам бўлсин, дея тарбия бериб, меҳнат-машаққат чекиб юрманглар, деб огоҳ этаяпти. Чунки, касофат олами билан латофат дунёси бир-бири билан сира келишмайди – касофат латофатга айланиши амри маҳол.

Кейинги байтда биринчи байтдаги фикрнинг "исбот"и келади: кучук билан хўтикка ҳар қанча тарбия берсанг ҳам, ит бўлади, эшак бўлади, лекин одамга айланмайди-ку, ахир.

Дунёда ҳаёт бор, жамият мавжуд экан, одамлар ичида яхшилари ҳам, ёмонлари ҳам бўлаверади. Яхшиликнинг ҳам, ёмонликнинг ҳам ўз мезонлари бор. Бошдан бадхулқ кишиларни тарбия билангина хушхулқлик сари етаклаш жуда қийин.

Шу тариқа қитъада ғайриинсоний иллатлар қораланади.

С. ОЛИМОВ

ЁВВОЙИ МУШУК

Ёз пайти. Тун. Қизилқум саксовулзорларида нафас олиш қийин. Юмронқозиқ ёвшанзор оралаб қаёққадир югуриб ўтади. Тиллоранг қум тандир алангасидек нафасни қайтаради.

Чўпоннинг бўрибосар ити ва тозиси уй панасида тили оғзига сиғмай, ҳаллослаб нафас олади. Уларнинг қулоғи динг. Ҳатто, учган чивинни ҳам назаридан қочиришмайди. Шу маҳал уй атрофида ёввойи мушук пайдо бўлди. Олапар ва този шиддат билан у томон ташланди. Ола мушук ўзини йўқотмади. Туклари игна янглиғ тиккайиб гўё рақибларига отилаётгандек эди.

Кучуклар ириллар, орқа оёқлари билан ер тирнаб тупроқ сачратарди. Мушук эса итлар билан тик олишарди. Олапар рақиби устига ёпирилиб келди, у эса чаққон ҳаракат билан итнинг бир кўзини тирнаб олди. Бўрибосар ғингшиб қолди. Вақтдан фойдаланган ёввойи мушук тозининг чап елкасини тишлаб олди.

А Ж А Б О !

Шу маҳал яна бир ит ва бир този югуриб келиб, мушукка ҳужум қилди. Ола мушук ғоят жаҳлдор, зардали ва шиддаткор эди.

Кучуклар ириллаб атрофга тупроқ отарди.

Бу орада ёввойи мушук бир чийиллаб, баландга сакрадию рақиблари ўртасидан чиқиб кетди ва том устига ўзини олди. Итлар уй атрофида акиллаб айланарди.

Пайт пойлаб турган мушук ўзини эшикка урди ва ёниб турган чироқ шишасини синдирдию уйдаги бешик ичига яширинди. Бешикда чақалоқ ётарди. Мушук боланинг оёғидан пастда жон сақлаб турди. Аламзада итлар ва тозилар ғингшиб-ғингшиб, қайтиб кетди. Ёввойи мушук ғанимларидан қутулгач, эҳтиёткорлик билан болани уйғотмасдан, ташқарига отилди.

Ҳамдам ЭШОНҚУЛОВ

СПОРТ ОЛАМИДА

ИРИСМЕТОВНИНГ БАҲОСИ

Футбол бўйича ўтган йилги Ўзбекистон чемпионатининг энг яхши ҳужумчиси ҳамюртимиз Жаъфар Ирисметов Москванинг "Спартак" жамоаси билан 4 йиллик шартномани имзолади.

Айни кунларда Москва шаҳрида бўлиб ўтаётган "Итера" – Ҳамдўстлик чемпионлари кубоги баҳсларида ана шу жамоа таркибида тўп сура бошлаган Жаъфар рақиблар дарвозасига 2 та тўп киритишга ҳам улгурди.

Ирисметовнинг баҳоси масаласида "Спартак" раҳбарияти ҳозирча аниқ бир тўхтамга кела олмаган бўлса-да, мутахассисларимиз, бу келишув тахминан 500 минг АҚШ доллари атрофида бўлиши керак, дейишмоқда.

"НАСАФ"НИНГ ЯНГИ МАВСУМИ

Республикамиз олий лигасининг кўзга кўринган футбол жамоаларидан бири – "Насаф"да қишки йиғин шу йил 3 январдан буён Қарши шаҳрида давом этмоқда.

Айни кунда жамоага Қашқадарё вилояти футбол мактабларидан 1984-85 йилларда туғилган кўплаб ёшлар жалб этилган.

Айрим маълумотларга кўра, клубда кутилмаганда иқтисодий тақчиллик юзага келди. Шу боис, бу йил жамоа хорижда тайёргарлик кўра олмайди. Феврал ойида эса пойтахтга ташриф буюриб, Тошкент шаҳар футбол федерацияси кубоги баҳсларида иштирок этади.

МУХБИРНИНГ "ЖАЗО"СИ

"Пари-Сен-Жермен" футбол жамоасининг ҳужумчиси Николя Анелька Париж яқинида жойлашган Камп Де-Лож шаҳарчасидаги клуб базаси ёнида "Экип" газетаси мухбири билан муштлашиб қолди.

Айтишларига қараганда, мухбир футболчига бир-иккита қалтис саволлар бериб қўйган. Азалдан журналистларни ёқтирмайдиган Анелька учун бу бир баҳона бўлди.

Хайрият, мухбирнинг бахти бор экан. У ҳеч қандай жиддий жароҳат олиб улгурмай, атрофдагилар айириб қўйишди. Воқеанинг гувоҳи бўлган қўриқчи эса, "Мухбир қилмишига яраша жазосини олди" дея гап тарқатган эмиш.

ОМАД ҲАМИША КЕЛАВЕРМАЙДИ

Шу кунларда Москва шаҳрида ўтказилаётган футбол бўйича "Итера" Ҳамдўстлик мамлакатлари кубоги киевлик "Динамо"чилар учун омадсизликдан иборат бўлди.

Зеро, Белькевич, Хацкевич, Герасименко, Шацкийлардек жамоанинг "суянган тоғ"лари ҳам мазкур мусобақаларга сира тайёр эмасликларини ошкор қилиб қўйишди. Ўйинлар давомида жамоа таркибида ҳамжиҳатликнинг етишмаслиги қатор мағлубиятларнинг асосий сабабчиси бўлди.

Натижада, киевликлар Ашхабод клубига 0-2, латвияликларга 0-1 ҳисобида ўйинларни бой беришди.

ОҒИТМАНИНГ СИРЛИ КУЛБАСИ

Ўзбекистон Фанлар академияси Самарқанд археология институти олимлари Франция ҳамда польшалик ҳамкорлари билан биргаликда Калтаминор маданияти - Ўзбекистонда неолит ва энеолит даври топилмаларини муҳим янгилик билан бойитишга муваффақ бўлдилар.

С.Толстов раҳбарлигидаги Хоразм археология-этнография экспедицияси 1939-40 ва 1945 йилларда Тўрткўл тумани жанубидаги Калтаминор қишлоғидан топган ашёлар Амударёнинг қадимги Оқдарё ўзани, Юқори Ўзбой, Моҳандарё, Оролнинг шимоли-шарқий бўйларида милоддан аввалги IY-II минг йилликларда яшаган элатлар маданий ҳаётидан дарак берарди.

Калтаминор маданияти номи билан атала бошланган даврга хос олтмишдан ортиқ манзилгоҳ Зарафшон ва Қашқадарё этакларидан ҳам топилиб (1950-60 йилларда) ўрганилди. Ҳалига қадар сақланиб қолган ўчоқлар, ўчоқ атрофидаги қуш, ҳайвон ва балиқларнинг суяклари, сопол буюмларнинг бўлаклари, чақмоқ тошдан ясалган ўткир тиғли рўзғор буюмлари, истиқомат кулбаларининг қолдиқлари ўша давр кишиларининг маданий ҳаёт кечирганликларини, асосан овчилик билан машғул бўлганликларини далиллайди.

Газетхонларимизга батафсилроқ маълумотлар бериш ниятида экспедиция раҳбари, Самарқанд Археология институти етакчи мутахассиси, институт тош даври археологияси бўлими бошлиғи, тарих фанлари номзоди Муҳиддин Хўжаназаровдан ноёб сопол идиш топилган манзилгоҳ билан бизни бевосита таништиришни, халқаро экспедиция хулосалари билан тўлиқроқ хабардор қилишини илтимос қилдим. Домла рози бўлгач, сафарга отландим. Сирли тепалик Қизилқум саҳросидаги Оғитма йўли соҳилида, Бухоро вилоятининг Ғиждувон тумани ҳудудида экан.

-Мана шу баланд тоғ тепасида 5 йилдан буён изланишлар олиб бордик, - дейди тажрибали қадимшунос Муҳиддин Хўжаназаров. – Хорижий дўстларимиз франция-

ЎҚИЛМАГАН ДОСТОНИМ МАНИМ

лик профессор Мишель Фонтуни, польшалик профессор Карол Шимчан ва бошқа илмий ходимлар билан неолит ва энеолит даврига хос кўплаб ашёларни қўлга киритдик. Аждодларимизнинг қандай яшаганликлари ҳақида ёрқинроқ тасаввурга эга бўлдик. Уларнинг қандай усул билан чақмоқ тош қазиб олганлари, ундан қандай қуроллар ясаганлари ҳақида маълумотлар тўпладик. Акуланинг яхши сақланган тишларини топганимизда эса бу ерларнинг бир пайтлар улкан денгиз бўлганлигига асло шубҳамиз қолмади.

Мана, қаранг, қазилган жойдаги тупроқ маданий қатламлари жойлашуви бу ернинг денгиз соҳили бўлганлигидан далолат беради. Энди шу юксакликда туриб пастдаги Оғитма кўлига назар солинг. Кўл ҳозир ўзининг қадимий сатҳидан 80 метр пастликдадир. Энди кўл сатҳини тасаввурингизда асл баландлигига кўтаринг-да, бугунги саҳро ўрнини тасаввур қилаверинг...

Кўп эмас, бундан 4 минг йиллар муқаддамгача бу ерларнинг табиати ўзгача бўлган. Денгиз соҳилидаги дарахтзорлар, ўт-ўланга бой далаларда буғулар, ёввойи чўчқалар, тур деб номланувчи йирик ҳайвон зотлари яшаган. Сув чекиниб, денгиз ўрнини аста-секин саҳро эгаллай боргач, бу йирик ҳайвонлар қирилиб кетиб, улар ўрнини саҳрога бардошли туялар ва бошқа жониворлар эгаллай бошлаган.

Биз яқинда қўлга киритган сопол идиш эса мамлакатимиз археологларининг катта ютуғидир. Бугун Ўзбекистон Калтаминор маданияти даврига оид ягона бутун идишга эга бўлди. Кўзани эслатувчи, овқат пишириш ва сақлашга мўлжалланган, таг қисми қуббасимон, гардиши нақшли ушбу рўзғор буюми ҳамда бошқа топилмалар профессор Мишель Фонтуни раҳбарлигида Парижда "Радиоуглерод-C^{14}" услубидаги замонавий лаборатория таҳлилидан ўтказилганда бундан 7 минг йил муқаддам ясалганлиги аниқланди. Сопол идишнинг олимларимиз хулосаларида жиддий аниқликлар туғдириши, узоқ аждодларимиз ҳаёти ҳақида тиниқроқ маълумотлар беришига аминмиз.

Бу сирли тепаликдаги изланишларга ҳозирча якун ясадик. Сабаби, бизнинг қувваи ҳофизамиздан ташқари мубҳамликлар, вақти келиб юксак даражадаги таҳлилларни амалга ошириши шубҳасиз бўлган келажак авлодлар учун ҳам тилсимли манбаларнинг сақланиши муҳимдир.

Ўктам ҚУРБОНОВ,
"Қишлоқ ҳаёти" мухбири.

"КИМЁҚИШЛОҚМАШ" ОЧИҚ ТУРДАГИ ҲИССАДОРЛИК ЖАМИЯТИ ТАҚДИМ ЭТАДИ

Ўзбекистон ва Исроил давлатлари ҳамкорлигида ишлаб чиқилган «ОПШХ-12/15» русумли пневмоштангали пуркаш ускунаси

- Ушбу пуркаш ускунаси пахтакорларга ғўза ва ўсимликларни ҳар хил зарарли ҳашаротлардан, касалликлардан ҳимоя қилишда энг замонавий восита;
- ускуна, ғалла майдонлари, картошка ва экинзорларни кимёвий препаратлар билан қайта ишлашда қулай ва тежамкордир;
- пуркагич экинзорларни ёппасига гербицидлашда чекланмаган имкониятга эга;
- у 1380 литр сиғимли идиш-бак ва 12/15 метр узунликдаги пуркаш қанотларидан иборат;
- пуркаш ускунасини «Кейс 5230Х», «Кейс 4240Х», «ТТЗ-100-ХК», «Т-28Х4М», «МТЗ-80Х» русумли тракторларга ўрнатиш мумкин.

Италия технологиясига асосланган «ОВМ-300/600/1200» русумли вентиляторли боғ пуркагичи

- Пуркагич боғ ва узумзорларни, шунингдек, бутазор ва экин майдонларини турли хил зарарли ҳашаротлардан кимёвий препаратлар ёрдамида ҳимоя қилишда қўлланилади.
- Пуркагич «Т-28Х 4М», «МТЗ-80», «Кейс 5230Х», «Кейс 4240Х» русумли тракторларга тақиб ишлатилиши мумкин.
- Бир соатда 2-4 гектар боққа, 2-7 гектар узумзорга, 6-20 гектар экин майдонига кимёвий препаратлар билан ишлов бериш имкониятига эга.
- Бак сиғими-300/600/1200 литр.

Шошилинг! Харид қилинг! Арзон нархлар, сифатли ускуналар!
Манзилимиз: Тошкент, Т. Шевченко кўчаси, 54. Тел: 56-58-37. Факс: 55-68-11.

Бош муҳаррир Ўткир РАҲМАТ

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Саид АҲМАД, Туроб ХОЛТОЕВ, Азимжон АЮПОВ, Абдурашид БОБОМИРЗАЕВ, Искандар ҚАЛАНДАРОВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Икромхон НАЖМИДДИНОВ, Бахтиёр ОЛИМЖОНОВ, Комилжон МАМАЖОНОВ, Суннат САЙДАЛИЕВ (бош муҳаррир ўринбосари), Ҳабиб ТЕМИРОВ (бош муҳаррир биринчи ўринбосари), Ғафур ШЕРМУҲАММАД (масъул котиб), Шамсиддин ЭСОНБОЕВ.

МУАССИСЛАР: Қишлоқ ва сув хўжалиги вазирлиги, "Ўздонмаҳсулот" корпорацияси, "Ўзмевасабзавотузумсаноат-холдинг" компанияси, "Ўзпахтасаноатсотиш", "Ўзбекипаги", Деҳқон ва фермер хўжаликлари уюшмалари, Агросаноат мажмуи ходимлари касаба уюшмаси Марказий Қўмитаси

Телефонлар: Қабулхона - 133-09-93 - 133-40-87 (факс), бош муҳаррир ўринбосарлари — 133-16-27, 133-44-43, котибият — 136-56-26, Ижодий гуруҳлар: 136-56-21, 136-56-25, 136-54-42, реклама ва эълонлар— 136-56-30.

ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ: Қорақалпоғистон Республикаси - 8-361-58-519-58; Андижон - 8-374-2-25-32-23; Бухоро - 8-365-22-648-22; Жиззах - 8-372-33-553-59; Навоий - 8-436-22-588-56; Наманган, Фарғона - 8-369-22-652-10; Самарқанд - 8-366-64-615-37; Сурхондарё - 8-376-46-526-61; Тошкент, Сирдарё - 8-371-136-56-21; Хоразм - 8-362-22-640-80; Қашқадарё - 8-375-22-517-65.

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

Газета сешанба, пайшанба, жума кунлари чиқади

«Шарқ» нашриёт матбаа акциядорлик компанияси босмахонасида босилди. Манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Газетамиздан мақолалар кўчириб босилганда «Қишлоқ ҳаёти»дан олинди деб кўрсатилсин.

Навбатчи: А.ЖЎРАЕВ.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси томонидан 2000 йил 8 августда №00006-рақам билан рўйхатдан ўтказилган. | Буюртма Г— 2008, ҳажми 2 босма табоқ. | Офсет усулида босилди, қоғоз бичими А-2. | Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди

1 2 3 3 4 6.